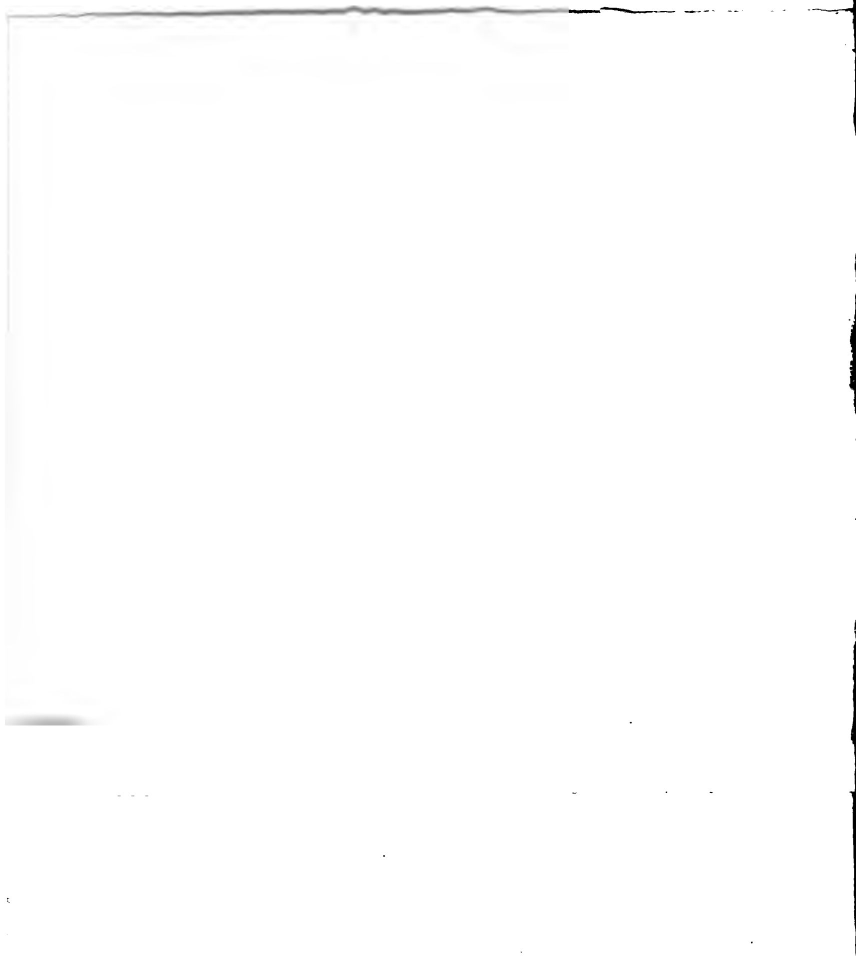
46

New poems
of František Sušil
Vol II
various poems
Brünn 1870

(Bohemian)

SMÍŠENÉ BÁSNĚ.

Od

Františka Sušila.

V BRNĚ, 1870.
Nákladem Matice Moravské.

Nové básně

FRANTIŠKA SUŠILA.

Díl II.

Smíšené básně.

V BRNĚ, 1870.

Nákladem Matice Moravská.

SMÍŠENÉ BÁSNĚ.

Od

Františka Sušila.

V BRNĚ, 1870.

Nákladem Matice Moravské.

Tiskem národní knihtiskárny J. Šnaidra v Brně.

A. Lyrické a naučné

1. Cizina a vlast.

u mne nechte, tu vlast má,
Tu mne každé kvítko zná.
Tu mně růže zarudá,
Tu mně potok zahudá,
Tu mně suslí sladce vzduch,
Tu se kochá v písněch duch.
Tu mou hrudí chodí slast,
Tu se toulí ke mně vlast.
U vás na mne padá sníh,
Tropíte si ze mne smích.
Čemu nejvíc dávám čest
Balatkou jen u vás jest.
Kroj můj jest vám hol a lys,
A můj jazyk jest vám ciz.
Nelíbí se vám můj rod,
Jinozemec jest vám vhod.
Toť ta mezi námi hráz,
Proto nejdu mezi vás.

2. Ústraň.

Jest život tento tobě krut,
Že bíden, churav jsi a chud?
A duch tvůj denně vzlykotá,
By zhasla mu louč života?

Ó nezatonuj do trudu,
Kdo's postaven v tom osudu!
Či neslyšel jsi o kraji,
Kde všechny trudy skonají?

Ta ústraň není daleka,
Jest pro každého člověka,
A denně všem se otvírá,
Jež tuto hoře potírá.

Tam u vrat jinoch vévodí,
Jenž hostům sladce lahodí
A růždkou v ruce kvítnatou
Je vede bláhy komnatou.

Víš kde se najde onen břeh,
Kde mizne denně všechen vzdech?
Kraj snů jest onen hrad a chrám,
A vrátný jinoch — spánek sám.

3. Rozkoš a naděje.

Náděje jest růže skrytá
  V ostýchavém pupenu,
Rozkoš — růže, jenžto svitá
  V okázalém lupenu.

Růže v kráse rozvinutá,
  Zraku radost přináší,
Ale času vláda krutá
  Nádheru z ní odpráší.

Proto vítej pupe mladý,
  Sličný vzore náděje,
Duše lidská z tvojí vnady
  Pro čas věčný okřeje.

4. Jaro.

(Dle nár. mel.)

Pošla zima těsná
Vstala sličná Vesna
A vše pouta odpíná.
Radost všady vzrostá,
Příroda pout prostá
Sobě na ráj zpomíná.

Již to nebe mračné
Divy tvořit začne
Po všem světa prostoře;
Potokem a řekou
Vody mocně tekou,
Konají pout do moře.

Aj jak kvete kvítí,
Až se hora svítí,
A jak vůni vydýmá!
Zefyrů těch šepot,
Pohled sličných lepot
Rozkoší hruď zajímá.

Ještě padá rosa
A tam slyšet kosa
V omlazené přírodě;
A jak zoře zrudá,
Všecko ptactvo vzhudá
V přelahodném závodě.

Ó kdy přijdeš, máji,
Kdy se vlast nám zrájí,
Kdy ty hvězdy zasvitnou?
Ó plyň blahá struho,
Kleň se svatá duho,
Ať již růže zakvitnou.

5. Obraz Panny Marie.

Jak jest krásen obraz ten!
Rájský nad ním vzchází den,
Prasvětové vesny slast
Nalezá v něm novou vlast.

Přemilostná jest to tvář,
Nebeská z ní line zář,
Oči ty — dvě dennice
Z blankytové kvítnice.

A jen pohleď na čelo!
Nebe se v něm rozskvělo,
Moudrost na něm vzala stan,
Jíž se koří nebešťaň.

Všecko na ní v souhlasu
Splývá v sličnou okrasu,
Z pletě, jenž ji odívá
Sladká vůně zavívá.

Zdá se, že ret odmyká,
A že mluviť podniká.
Ta jenž jí jde z ústou řeč
Čírá jestiť medoteč.

Ó kdož vypíše ten vděk?
K úctě nutí samoděk.
Rozkochán k těm pravnadám
Já též nice upadám.

5. Ježíšek.

ožské dítě tuto spí,
An zrak matky na něm dlí,
Nad ním visnou nebeštané,
Křídel šept jak zefyr vane.

Který seraf poví nám,
Jak jest svat snů Páně chrám?
A kdož řekne o tom ráji,
V němž se mátě Boží spájí?

Leč co dítě za sny má?
Viz jak oudy všemi hrá,
Viz jak v citu těsných bolů
Krápěje mu kanou dolů!

Anjelů to patří zrak,
Padá na ně těžký mrak.
A ta máť! Svět míry nemá,
Jak strast jme ji přeholemá.

Ó změň božské dítě, tvář,
Přijmi na se jasnou zář!
Již se vymkni snů těch pásce,
Na matku se usměj v lásce.

I jde úsměv z dítěte,
Jak když zoře zakvete,
A jak z jara jitro mladé
Na matku se nebe klade.

7. Úmrtí panny.

O jak krásně skonala!
Hoře ještě neznala.
Zbledla jako luna,
Dozněla jak struna,
K políbení anjela
Líbezně se zachvěla.

Jaková to blažená
Dála se s ní proměna!
Prosta zlého zmaru
Ve květoucím jaru
Přešla v Boží zahradu
K pověčnému omladu.

Duše její nevinná
Byla morská hladina.
Nebydlelo v duši
Co klid svatý ruší.
Zála mír jak jahoda,
Byla pouhá lahoda.

Všady z ní jenvála slast,
Jakou chová nebes vlast;
Ošemetná ceta
Bezbožného světa
Jako divem uleklá
Do svých pout jí nesmekla.

Ve svátečném oděvu,
Při anjelském prozpěvu,
K ustavičné chvále
Nebeského krále
Ve všech cností oboru
Ubrala se nahoru.

Ó teď sestup, světice,
Dolů s věčné božnice;
Obletuj nás v tísni,
Uč nás svaté písni,
Ať již teď tam bydlí duch
Kde se věčný jeví Bůh.

8. Náděje.

O nebem skvoucí náděje,
Kde tvá se berla zaskvěje,
Tam sladká blahost s blankytu
Se ocitá hned k obytu.

Kde nebeský tvůj kročí chod
Tam útěchy hned roste plod,
I ve tvém pouhém obraze
K nám zasvítá slast k oblaze.

Když svět nás šálí omamem,
Dme peruť tvoje balzamem
A od nebeských od sadů
V hruď leje božskou osladu.

Kde chodec dráhou povzdychá
A nuzák hladem usýchá,
Když růždka tvá tam zavítá
Strast veškera preč klopýtá.

Ó sejdi s nebes úporů,
Choď kolem v sladkém hovoru
A kapej masti líbezné
Kde bol a strast se nalezne

Mé vnitro jest dům zlob a mdlob
Slast každá nalezá v něm hrob,
Zveď nade mnou hůl života,
Ať mně též radost vzbleskotá.

9. Pannám zbožnicem.

Jarní květino,
Sličná kalino!
Znášli růže, lilije,
Kvítí panny Marie?

Vsaď je k ozdobě
Ve své útrobě,
Buřeň zlá a uvírá
Nechť se k tobě nevtírá.

Tvojí duše stan
Bývej vždy prost han,
Myšlení, jež má tvá hruď
Jako zápach růže buď.

Cuden buď tvůj hled,
K svůdcům buď jak led;
A jak slunce v létě plá,
Hárej k Bohu láska tvá.

Jako hrdlice
Z prašné hlučnice
Do rozsedlin tajných skal
Svodného se světa vzdal.

Bývej vtělenou
Páně ozvěnou,
Když kdo volá jen dej řeč
A jí všem se libě vděč.

Koli na nebi
Hvězd se velebí,
Toli očí k Bohu kloň
A se v jeho světle sloň.

Život tvůj se jev
Jako sladký zpěv,
A v tom stohlukém
Bývej Páně ozvukem.

Růže opadnou,
Věnce uvadnou,
Jenom krása duše jest
Krašší než lesk vsechněch hvězd.

10. Hrob panny.

Tu pod lípou jest panny hrob,
Tu mláď vzal v kořist smrti zob,
Tu Morana ji skryla v hrad
A zbavila svět skvoucích vnad.

To růže byla spanilá,
Jenž milostně se rozvila,
Leč mráz ji náhle oplazil
A vichor zlý ji porazil.

Tu lípa z drahých pokladů
Dme ochladu a osladu,
Tu lilije, tu růže plá,
A s oběma si motýl hrá.

Tu nad hrobem té světice
Bdí v sladkých smutkách hrdlice;
To poselkyně míru jest,
Již světice šle ode hvězd.

Zde věčného jest klidu kruh,
Zde perutě své skládá vzduch,
A luna stře svou záslonu
Co blahou míru oponu.

Ó světice tam v zásvětí
Teď kveteš v stálém podletí.
Kde's ty, tam nejde nástraha,
Tam věčná vládne oblaha.

I chci se učiť od tebe,
Jak mám se strojiť pro nebe,
Bych druhdy s palmou vítěznou
Se octnul v blahost bezmeznou.

11. Pěstoun.

Kdo děti učíš ve škole
Buď pilen ve svém úkole,
Buď otcem jim, buď mateří,
Ať tobě zcela důvěří.

Stroj zrakům jejich osvětu,
Kel duše jich veď k rozkvětu,
Nechť zrají v duchu plody jim
Jak réva zraje na podzim.

Co kladeš v jejich mladou hruď
To semenem jim věčným buď;
Jich ňádro spájej z pramenů,
Jež tekou s věčných čeřenů.

Střez před mrazem tu bylinu,
Co seješ v jejich hlubinu,
A vyplej buřeň koukolů,
Co kazí sej tvých oukolů.

Pouť jejich růžím ustýlej,
Vždy s láskou se k nim umílej,
A po životě po celém
Jim bývej strážným anjelem.

11. Chrám Páně.

Tu aj stoji
S věží dvojí
Boží palác, svatý chrám,
V jeho lůnu
Na svém trůnu
Ujal sídlo Pán náš sám.

Toť má láska!
Věčná páska
Poutá mne k těm komnatám;
Tuť slast ducha;
Tu hruď kruchá
Dostihá k svým podstatám.

Od oltáře
Božská záře
Věčné lásky bleskotá;
Ó kdož dá mně
Ve tvém chrámě,
Pane, dlíť čas života!

Pod Svá křídla
Ve Svá sídla
Pojmi mne, ó Lásko má!
Nechať v lásce
Co k své částce
Oko Tvé se ke mně zná.

V Tobě zbudu
Všeho trudu,
V Tobě vášeň utichá.
Tu dle Tebe
Dlí mé nebe,
Tu duch rájem oddychá.

13. Písklata.

Na té výši hájek, samé bory,
Jsou to štíhlí jonákové z hory,
Střed jich lípa sladký zápach roní,
Toť hor kněžna, boří se jí kloní.

Ve vrchole lepé lípy této,
Zjevuje se hnízdo každé léto.
Nyní také pěnice tu sedí,
Po samečku do dálavy hledí.

Sychravé se po lípě strou mhouly,
Písklata se toužej k matce choulí,
Celé hnízdo jednohlasně pípá,
Že jich nářkem ochvívá se lípa.

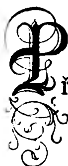
Co ti schází, roztoužená mládi?
Zdali krádí luňák na tě pádí?
„Hlad to, hlad to“ pípot matčin praví,
Sameček se dlouho kdesi baví.

Leč tu letí! radost let mu vede,
Aj jak vítá jej to stádce hnědé!
Pípot jich jest radost rozhudaná,
A sbor písklat mláď jest rozplésaná.

Křičí, křičí, žádostivi píce,
Otvírají ústa pípajíce;
Stará béře, mláďatům svým skytá,
Starý dává, písklata jsou sytá.

Mám-li přidať, že jak na obrázku
Zříť v tom můžeš věčnou Boží lásku?
Nad to Bůh tvůj nikdá není vzdálen,
Za to vždy má od tebe býť chválen.

14. Včela.

řiranila sobě
Včela v ranní době
Touha znova ožilá
Na kvítí ji pudila.

Proč tak včelo, v skoře?
Vstala's dříve zoře;
Ana dřímá v šarlatě
V růžové své komnatě.

Všechny vesny dítky
V zelené se svítky
Zavinuly na novo,
Chceš-li letěť jalovo?

Vítr duje morný,
Včelám přeodporný;
Žehadlo tvé urve ti
Umřeš ve svém podletí.

Ale včela bzeje
A dál pořád spěje,
Vřelá touhá po květu
Jest jí mocně k podnětu.

Když se béře dále,
Aj tu v Božím sále
Nebes vrata veliká
Zlatá zoře odmyká.

Nyní jako divem
Mladé zoře kyvem
Z pout vše kvítí prozírá,
Světlu ňádra otvírá.

Blaha byla včela
Že tak záhy spěla;
Nyní z květné úrody
Ssaje sladké lahody.

15. Aloa.

Zda's alou zřel v leskotu?
Když dostoupila krokotu?
Tu při večerním soumraku
Z ní rone lesk jak v zázraku.
Tu strom, tu tráva v okole
Se v čarovném skví plápole.
Zrak člověka jak zakletý
Zří do té divné osvěty.
Leč po té skvoucí ozrači
Se vidmo náhle zjinačí.
Neb sotva pyšně zasvitla,
Smrt ruku na ni vyskytla.
Tak svět ten z medu rodí jed,
Smrt ze života, z ohně led.
I nechceš bráti náuku
Si z takých světa propuků?
Zlá vášeň — však nač mluvit dál?
Jen zvedej žezlo jako král.

16. Moravská.

Moravané pějte slávu,
Jaro pro nás rozkvětlo,
Co vrah šlapal jako trávu
Prodralo se na světlo.

My jsme šťastně na prostředu,
Čech a Slovák patří k nám,
Mužně tedy s Čechy k předu,
Mužně hajme vlasti chrám.

Podejme si věrně ruku,
Bratři jsme a zůstanem,
Neslýchejme vrahův hluku,
Každý z nás jest Slovanem.

Na každé to pište skále,
Každý si to v ňádro vteš,
Stavivo vždy snášej stálé,
Až se vznese svorná věž.

Z Moravy proud jeden k jihu —
Druhý teče k severu,
Tak my trojvlast v jednom stihu.
Objímáme veškeru.

17. Chvíle poslední.

Jest člověk tu jen pouhý host,
Smrt životu jest pravý most.

Ta nebesa jsou naše vlast,
A cíl náš — nevýslovná slast.

I dojde chvíle poslední,
Kde věčnost nám se rozední.

Tu vášeň všechna utuchne,
Tu smysl světský ohluchne.

Loď života v zlé zátoce
Se o sloup nebes stroskoce.

Smrt jako králka zavolá:
Stroj semnou hned se do dola.

I vymaní se volný duch,
A půjde tam, kde sídlí Bůh.

Pouť nastane mu přes Jordán,
Tam půjde, kde mu domov dán.

Ó nechať káně pochyba
Zrak ducha tobě neklibá.

Veď víra tě v tom půhoně,
Jak vesnu květy mandloně.

Skloň pod Boží se nálezy,
An Boží moc jest bez mezí.

Svět, jenž jest v tobě, v rakev slož,
A sílu nebes v sobě množ.

I nebuď jako matný drop,
Jenž s tíží béře k letu chop.

Stuž modlitbou své letice,
Ať vládnou letem orlice.

O Bože! duha náděje
Nechť tehdá se nám zaskvěje!

Tož navštiv naši útrobu,
Vštip v duši nám svou podobu.

Duch vzhlídej se v tvých lahodách
Jak strom se vzhlídá ve vodách.

Ó přibuď tehdá s veškerou
Své věčné lásky nádherou.

Vděj na nás roucho z šarlatn
A otvoř nám svou komnatu.

A pošli pro poslední chod
Nám po anjelu z ráje plod.

Sfer věčných sladce hudba huď,
A milostně nás, Bože, suď.

18. Moderní čeští básníci.

kládá verše básník mnohý
  Srdci, mysli, umu v slast,
Ale sluch náš přeubohý
  Čije při nich trapnou strast.

Nevíš-li ty, milý věštče,
  Že i báseň hudbou jest?
Kterak tedy kladeš ještě
  Za hudbu ten skřipný chřest?

Český národ hudbou slyne,
  Hudbou slyne mluva tvá,
Nechť i verš tvůj hudbou plyne,
  Nechť i řeč tvá hudbou hrá.

19. Obraz.

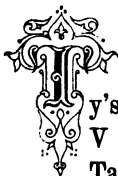
Což ve svatém tom obraze
Mne zajímá tak přeblaze?
Kdo zvábil sličnou přírodu
V něj vdunout všechnu lahodu?

Či umělec svou paletu
Tam stopil ve hvězd rozkvětu
A věčných vděků zásobu
V tu svatou pojal podobu?

Ó jistě sama světice,
K nám došla s nebes božnice,
A dlí tu v lásky věčné znak
A nebes kouzlem blaží zrak.

20. Příteli.

y's do ciziny zavinul,
V ní celou myslí pominul.
Tam omámila zločinně
Tě uma, tvoje bohyně.
Ta zavěsila nad tě meč,
Že zapomenuls lidu řeč.
Zda tato ztráta veliká
Ti dýkou v život nevniká?
Ó příteli jen zmoudři předc
A cizost onu s duše svlec.
Jest umou všech um jazyk sám,
Jdi kořit se mu v jeho chrám.
Tam učiň slušnou náhradu,
Že's zanedbal těch pokladů.

21. Povzdech.

Přijď mé nebe, přijď můj ráji,
Přijď má záře, hvězdo má!
V Tobě duch se blahem zpájí,
V Tobě věčnou rozkoš má.

Volám k Tobě hlasy všemi,
Ó můj zdroji předrahý!
Ňádro mé jest sprahlou zemí,
Uděl jí své ovlahy!

Slunko moje, vzejdi v nachu
Nad mé duše oblohou,
Milostivě pohleď v prachu
Na strast její ubohou.

Ukoj duši, vřele prosím,
Než mne žalost rozemne,
Před Tvým trůnem zemí rosím,
Dej se nalézt odemne.

Nedej mně být planou plévou,
Nedej hříchům hruď mou bůsť,
Ty jsi kmenem já jsem révou,
Dej mi vezdy v Tobě růsť.

Nakloň k prosbám, Pane ucha,
Dař mne láskou bohatě,
Rozlij zápach svého ducha
Po mých útrob komnatě.

Na zemi má vrah zlá sídla,
Číhá v débři, v útese,
Dej mdlé duši, Pane křídla,
Ať se k Tobě povznese.

22. Vrah.

Stře na vlast zas se černý mrak,
Zas choulivý se zvedá drak,
I soptí z úst svých plamenem
A krutě vrhá kamenem.

Kdož nám tu pomoc usnová?
Kde zbraň jest k seči hotová?
Ó ujměte meč cherubů
A vypuďte zlou záhubu.

Již sličně u nás kvetl máj,
A přeradostně plesal háj,
Leč vypustili ze sluje
Nám v ráj ten dravé krahuje.

I zaplašte tu neplechu
Zpět do mrákotných pelechů,
A z Arabie kadidly
Zas obnovte nám obydlí.

23. Nález.

Kdež roste růže prostá hlohu?
Kde utěšení najíť mohu?

I ptám se dubu v mladém lese
A ždám, že odpoví mně v plese.

A dub mi v lese praví v tíši
Že potěcha jest v jiné říši.

I stanu tuto podlé vody
Zda útěcha má tu své chody.

A k odvěti šly zespod šumy,
Leč byly to jen teskné dumy.

Tož na kvítnatém stanu luhu;
Snad potěcha jde z toho kruhu?

A ozvala se s bolem tráva
Že potěcha zde neostává.

Tož podívám se do oblaků,
Zda tam se zjeví těcha zraku.

A obzor se mi zakabonil,
A od oblaků děšt se ronil.

I klesnu umdlen na opuce
A smutně vzdychám v těžké muce.

Tu padla záře na kmen kříže
A s mysli padla všechna tíže.

24. Řeka Morava.

Plyň blahotoká Moravo,
Plyň vlasti naši oslavo,
Tam k jižnému plyň podkraji
Plyň k velikému Dunaji.

Řiď obezřele svoji loď,
Své dcery opatrně voď,
Ať neutkneš se o skálu
Neb neuvázneš v močálu.

Vrah číhá na tom oboru,
Skloň vzdory jeho práporu,
A mužným tokem veď si dál
Až tam, kde vládne Dunaj král.

Zlý potká-li tě povětroň,
Jen středem pořád proudy roň;
Až v Dunaji se zahloubíš
A Slovanům se zasnoubíš.

Tam spí-li kdo, jej mocně zbuď,
Rci, jak nám plane láskou hruď,
A zvěstuj, že již svítá s hor,
Že osudu se zlomí vzdor.

25. Tři perly.

Znám tři perly divné krásy
Jednu krasší nad druhou,
Kdo je chová, věčné spásy
Ozdobí se zásluhou.

Perla prvá slyne všady,
Všady klidně bleskotá,
Bez ní nemá život vnady,
To jest srdce dobrota.

Druhá perla výš se skvěje,
To jest mysl veliká,
Za zlé ona dobře děje
A hruď pomstě zamyká.

Třetí perla snesla k zemi
S nebeských se úporů,
Ona skví se nade všemi
A ji zovou pokoru.

Člověkem ta první dělá,
Druhá činí křesťanem,
A ta třetí činí zcela
Věčných nebes měšťanem.

26. Cit a rozum.

Podlé citu neřiď, synu,
Bárku svého života,
Vrazíš snadno na skalinu
A loď tvá se stroskotá.

Cit se rovná hvězdy svitu
Za jasného počasí,
Když bouř vstane na blankytu
Záři její zahásí.

Ty se spravuj po rozumu
Při životném oplavu,
Nezděje ti bouře rumu
A loď dojde přístavu.

Magnetná jest rozum jehla,
S ní loď šťastně pojede;
Byť i všechna tma se sběhla,
Ve přístav ji povede.

27. Trpělivost.

Synu milý, málo's ještě zkusil,
Proč by se ti život tento hnusil?
Kdo se každé strastky poleká,
Toho moudrý nemá za reka.

V doby zimní když list všechen vadne,
Na mnohou tu na sosnu sníh padne,
Suchá větev se jím ulomí,
Zdravá směje se z té pohromy.

Bol a muka dlužno statně nésti;
Aniž stesku proti nebi vésti,
Jsou to zápony, jsou nach a broť,
Jimiž namlouvá si Pán svou choť.

Ó měj, synu, tuto sprostnost duše,
Když se na tě bolův prospe kuše!
Holubice tě kdys navštiví,
Přinese ti růždku z olivy.

28. Zima a vesna.

Kárá zima sestru svoji vesnu:
Procitneš-li z modlářských svých ze snů?
Čili není pohanstvo to známě,
Čím se zrak můj uráží v tvém chrámě?
Obraz, sochu, světlo, hudbu, vůně,
Vše to chováš ve svatyně lůně.
Toliž jsou ty pravé Boží chrámy?
Vždyť se v nich jen mysl zhola mámí.
Pro tu páru, co v tvém chrámu dýmá,
Nemuž svítiť světlo Boží zpříma.

Sestro milá, vesna zimě vece,
Stul svá ústa a se zastyď předce.
Daremna a směšna jest tvá pýcha,
V tobě smrt mře, ve mně život dýchá.

29. Ku sv. Martinu.

Svatý Martin jede k nám,
Po broni jest dobře znám;
Hřivu, ohon, kopyta
Ze stříbra má ulita.

Aj jak v bílém rubáši
Kůň jej mocně unáší!
Jak zná kůň se komonit!
Kdož ho může dohonit.

Sličně plyne větrem plášť,
Spona zlatem skví se zvlášť,
Se tkanice, co jde příč,
Kouzelný mu visí klíč.

Vítej nám, ó světče náš,
Jenž se k nám tak vlídně máš!
Blažen budiž ten tvůj jezd,
Pojď a uděl vínu křest.

Čekali jsme dlouho dost,
Až k nám dojdeš jako host,
Ó již otevř nám ten sklep,
Od vína nám ohraď čep.

Když nám všechno ustrojíš
A nás vínem napojíš,
Vzdáme díky povinné
Tobě svatý Martine.

30. Tré milců.

Byla děva světu k rozkoši,
Namlouvali ji tři jinoši;
Každý z nich jí věno daroval,
Každý z nich své věno schvaloval.

První pravil děvě: Nemám nic,
Leč mám párek divných holubic.
Pěstovány byly nektarem,
Zpěv jich jímá srdce očarem.

Druhý za věno jí nesl meč
Proti nepřátelům na oseč;
A ten třetí z mládenců těch druh
Donesl jí věnem zlatý pluh.

Čekali teď co jim odpoví.
Tedy se k nim děva prosloví:
Všechny tyto dary z lásky jdou,
Všechny srdci mému drahy jsou.

Dárek onen milých holubů
Sličný znak jest lásky při snubu;
Leč jen matná hra jest jejich zpěv,
Neukrotá osudů jím hněv.

Meč — to dobrá pro půtku je zbroj,
Ale z něho nejde bláhy zdroj.
Pluh jen může bláhu pevnou zdíť,
Jeho dárce jen mne může míť.

Děva tato jestiť naše vlast,
Milci — rádci, co jí strojí slast.
Vlasti vyšla bláha od pluhu,
Mějme v úctě jeho zásluhu.

31. Večer.

Viz tam za hor za čeřeny
  Vládce dne se ubírá,
Večer s úctou zlaté pleny
  K odchodu mu prostírá.

Žíha zlatá přečarovně
  Veškeren kraj ovíjí,
A ta krása malbě rovně
  Z jezera se odbíjí.

Ode mroucích protklá svitů
  Mhla se krajem rozplývá,
Pokoj svatý od blankytu
  Na zemi se vylívá.

Všechen tvor již s tužbou spánku
  Ukládá se v náručí,
Každý hledá svoji schránku,
  Ani brouček nezvučí.

Zavírají se mně zraky
  Též tou mocí tajemnou;
Ty jenž sídlíš nad oblaky
  Milostně bdi nade mnou!

32. Zvonění.

O přelahodný hlase zvonů,
Ó hudbo plná svatých krás,
V jak sladké slasti vezdy tonu,
Když kouzla zvuků plynou z vás?

Když za neděle ten váš zvukot
Se po krajině prostírá,
Hned po přírodě tuchne hukot,
A vesmír uši otvírá.

Tu větřík v háji vát se bojí,
Tu stoulí v tichu jezero,
A k modlitbě se pole strojí,
A kleká tvorstvo veškero.

Tu mění na chrám velkolepý
Se celá Boží příroda,
Tu na úpory, háje, štěpy,
Se hostí s nebe lahoda.

Tu stávají se z květin svíce,
Z nichž chvála vzhůru plápolá,
A kadidla z nich na tisíce
Se proudí sloupy dokola.

Tu anjel Páně dolů slítá
Vzav požehnání ze zdroje,
A v zlaté báni lidem skýtá
Dar nebeského pokoje.

33. Kométa.

Víš-li co jest kométa
Jenžto světem polétá?
Slunka jest to poslice
Na světové hranice.

Přemnoho jich slunko má,
Každá z nich mu k službě plá,
Poslušně se dává v pout
Na nejzazší světa kout.

I jdou slunku na zvědy,
Prohlédají sousedy,
A když prošly celý svět,
Se zprávou jdou k slunku zpět.

Poprosím já kométu,
Když k nám přijde v poletu,
By mne vzala v světy dál
Kam ji pošle Slunko — král.

Provedu se světem s ní,
Až kde sád se světa skví,
A kde z toho světa most
Propíná se na věčnost.

Tam se zrak můj podívá
Kde zdroj světla vyplývá,
A vám z věčných okresů
Zárod bláhy donesu.

34. Kolébavka mateře.

Usni dítě, usni sladce,
Ležíš hladce v klíně matce,
Usni duše nevinná,
Radosti má jediná!

Jak si vedeš, synu, krotce,
Obraze ty milý otce!
Usni dítě zmilelé,
Usni ty můj anjele!

Položím tě na kolíbku
Ještě ti dám sladkou líbku;
Usni jenom synu můj,
Pospí s tebou anjel tvůj.

Již ti anjel k spánku zpívá,
Již se spánek oknem dívá,
Již chce tobě lahodit,
Po ráji tě provodit.

Již jen usni! Aj jak v lůže
Anjelé ti sypou růže!
Usni, sličný panoši,
Jediná má rozkoši!

35. Svíce života.

vítí světlo všeho míra
Celou jeho osnovou,
Život blahý rozprostírá
V jámu jeho hrobovou.
Znáš tu svíci přetajemnou?
Ó skloň před ní duši temnou!

Jest to Pán náš, lidstva láska,
Jenž dal slastí k nám se hnouť.
Když nám ducha jala vráska,
A hrad se nám počal souť,
Tenkrát přibyl ten náš spásce
A nás spasil ve své lásce.

Svět ten širý poustka holá
Bylby jenom bez Christa,
Ráj by byl jen trudná zmola,
Život cesta nejistá.
Přibyl s hůry a led stájel,
Pustý svět ten divem zmájel.

Bez něho bych šámal v noci,
  O lásce bych nevěděl,
Bez té jeho bez pomoci
  Bych v ten svět se zahleděl.
Přibyl, zbavil hruď zlých kouzel,
By zlý duch nás neobouzel.

O má duše, po hodnosti
  Tuto Páně lásku ceň,
Vláhy v olej a vše kosti
  Proměn v jednu pochodeň,
A vše zapal k žertvě stálé
K věčné chvále Christa krále.

Proměň všechny těla žíly
  V úvary a okovy,
A k nim připoj ducha síly
  A vše mysli osnovy;
Jedno vpiš si do všech listů,
Že chceš vždy být věren Christu.

36. Napomenutí.

Nebuď synu, nebuď skoula,
Děravé jak nádoby,
Sic ti zbude holá mhoula
Ze všech nauk zásoby.

Aniž se ty rovnej moři,
V něžto vody sladké jdou,
Jenž však ve svém vzdoru tvoří
Ze všech jenom hořeč zlou.

Od věrné ty od ozvěny
Vezmi sobě náuku,
Jenž ty písně, co jí vděny,
V krašším vrací ozvuku.

A vždy rovnej v duši ladné
Drahému se kameni,
Jenž tu záři, co pil za dne,
V noci sličněj pramení.

37. Rod.

jara jsem se narodil,
Když dech Vesny lahodil,
Růže v kráse planula,
Vůně z révin vanula.

Byl to právě rájský čas,
Slavíkův když kouzlí hlas,
Třešeň jako rdělá choť
Skýtala svých plodů broť.

Ó vy kouzla prosím vás,
Shrňte vnady svojich krás,
A slast všech těch úsměvů
Vlejte do mých do zpěvů.

38. Vyvolenci v novém zákoně.

šlapéjte jen na nás,
Jest hluch a tup a slep náš cit,
Kmín máme za ananás,
A za tmu čirou máme svit.

Vy z růží jste, my z hlohů,
Vy rájský, my jsme zemský plod,
Vy pocházíte z bohů,
My od smrtníků máme rod.

Vy máte pravdu vezdy
A nemluvíte nikdá lež,
Vám svědčí s nebe hvězdy,
A země píše si to v spěž.

Vás moudrost z rána líbá,
Vás toulí sladce na večer,
Vám na svědectví hýbá
Prach mrtevců se od pečer.

Vy národ vyvolený
Jste nyní v novém zákoně,
Vám všecky jiné kmeny
Jsou dlužni vodit komoně.

39. Kráska moje.

hovám v srdci vřelou lásku,
Neb mám tajně sličnou krásku,
Za ní chodím každý den,
O ní v noci mívám sen.

Když mé ňádro hoře zbodá,
Když zlá vášeň duši hlodá,
Chodívám k ní v povzdechu
A vždy najdu potěchu.

Kdož ta kráska? kde má sídlo?
Odkuď čerpá potěch židlo?
Kráska ta, má lahoda,
To jest Boží příroda.

40. Kvítí.

le tato krásná zahrada
Jak celá sněhem zapadá,
A kvítí hořem svadlé
Spí v zemi pouchřadlé.

Ó nyní rozvij, synu, hruď
A zahradu v ní sobě zbuď,
A sázej do ní kvítí,
Jichž krása věčně svítí.

A když tvých útrob oskví sad
Se vonným kvítím božských vnad,
Bůh zahradník si v nebe
Sad přesadí i tebe.

41. Hrad.

račna co jsou ve vzduchu
Chtěla míti odtuchu,
Zamyslela stavěť hrad
A v něm skupiť divů sklad.

Pracovala s námahou
Dělala vše s odvahou,
Až pak celou osnovu
Měla šťastně hotovu.

Leč hrad v mračen oboru
Nelíbil se vichoru,
Mocně se naň obořil
Aby jim ho rozbořil.

Tedy počal hrozný lom,
Šlehal blesk a třískal hrom,
Nádherný hrad rozplanul,
A pak na prach rozvanul.

42. Maria.

íš Maria co jest?
To nebes ratolest,
To věčné bláhy věst,
To lidstva touha po Bohu,
To záře v temnou oblohu,
To toucha světa líbezná,
To věčná píseň vítězná.
To lidské mdloby rosa,
To dějův světa osa,
To líbý rájský květ,
To všechněch krásot svět,
To nadandělská nevina
A všechněch lahod květina.
A víc-li si to rozvineš,
Tož citem slasti rozplyneš.

43. Napomínka.

srdce, umysli jen sobě,
Dej výhost převšeliké zlobě
A nezavaluj samo cestu
Si k nadnebeské bláhy městu.

Aj Bůh ti blaho všechno dává,
On tebe k sobě očekává,
On vazbou lásky táhne tebe
Chce darovať své tobě nebe.

Hlas jeho mluví tobě sladce
Jak pěstoty jdou z ústou matce,
Sbor anjelů kol tebe stojí
A napájí tě v nebes zdroji.

On stará se ti o balsámy
By zhojily se tvoje šrámy,
On dává od svých nebešťanů
Ti kanouť na zem živnou manu.

Ó přestaň bloudiť, vin se k Bohu,
Vol růži raděj místo hlohu,
Již lásku Boží k sobě schyluj
A místo smrti život miluj.

44. Recenze.

Což za krásné to písně jsou,
Jak v tiché vodě lodka jdou.
Svět s ideou v nich snouben,
Duch ve přírodu vhlouben,
Jsou hluboké v nich rozumy,
Nic na prázno tam nešumí.
A srostitá ta plastika
Je sladkým kouzlem proniká.
Jak křištál vše je zračito,
Jest každé kvítko rozvito,
A tlupa krásných obrazů
Se jeví v sličném úkazu.
Strom jest to v ráji štípený,
Kmen se zdravými kořeny,
A hejno větví a ten klest
To všechno plno květů jest.
Vab všude, kouzla, přeluda,
A jazyk sladce zahudá.
Vše skví se čistým étherem,
Jak záplava jde večerem,
Jak plove labuť po vodách
Tak tone duch tu v lahodách.

45. Hrob.

Zde dřímá drahý přítel náš,
Ten kříž tu vede nad ním stráž,
A svědčí v kom svou veškeru
Měl víru, lásku důvěru.

Ty lípy sám on vysázel,
V nich v modlitbách se procházel;
Tož na jeho se chýlí hrob
Jsouc pamětlivy jeho stop.

Slyš líp těch žalostivý šum
To vzlykot toužebných jest dum,
V něm s nimi celé okolí
Své žalopísně hlaholí.

Aj růže kvetou k ozdobě
Mu s lílijemi na hrobě,
V nich v podobizně bleskotá
Se obraz jeho života.

Ti ježto v Christu obrodil
A k vodám spásy provodil,
Mu vsadili to v okolu
By ctili jeho mrtvolu.

Ó Tomáši, jen svlek a krov
Tvé duše chová tento rov,
Tvůj mezi námi žije duch
Buď milostiv mu dobrý Bůh.

46. Mráz.

j jak nám zdobil mráz
Zde okna divem krás!
A venku jako mocný král
Sklad drahokamů porozvál.

Jest každý sněhu klok
Sám pestrých perel stok,
Sněť každá stříbrem rozkvítá
A diamantem zasvítá.

To věštba hluboká
Jest mrázu proroka;
On vyjádřuje blahou věst,
Že v smrti život ukryt jest.

47. Píseň kovkopů.

hop se každý úkolu
V temném tomto údolu.
S chutí se děj práce,
Dokoná se krátce.

Každý kopej, kutej, lam
Stříbro, zlato, drahokam,
Z práce prázné stesku
Nabývá kov lesku.

Kdož tak pánem jako my?
Kdo zná země průlomy?
Kdož hloub její měří?
Komu tma se šeří?

Naše choť jest syrá zem,
Jako k svatbě do ní jdem,
V roucho šeré mhouly
S láskou se k nám toulí.

Ramena k nám vystírá,
Poklady nám otvírá,
Dí nám v milém vděku
Divy dávných věků.

Kdež jest král a královna
Jenžto se nám vyrovná?
Lesk v němž král se blýská
Z našich rukou trýská.

Tedy se o tom údolu
Chutě mějme k úkolu,
Blažná naše práce
Dokoná se v krátce.

48. Lípa z jara.

Bouří divě vichor zimný,
Nepřijde již jaro k nám,
Darmo, lípo, své šleš hymny,
Propadnul se vesny chrám.

Lípa slyší tato slova
Ale neodpovídá,
K prosbám vztýčíc větve znova
Předc jen vesnu vyhlídá.

Boj se lípo, roven můře
Nyní vichor burácí,
A vždy bouře hůř a hůře
Do kořán tě rozkácí.

Aj jak zhruba v tebe šlehá,
Jak tě sněhem zasýpá,
Již tvůj život zcela skřehá.
Již se v půle rozštípá.

Avšak lípa jenom vezdy
  V nebi rámě pozvihá,
A tad, kde hvězdy vedou jezdy
  Novou čáku postihá.

Hrá jí v hrudi slastná toucha,
  Že zlost zimy pomine,
A věst jistou v sobě slouchá
  Že se vesna rozvine.

49. Dřímota.

Ach ta duše dřímá,
Sen ji těžký jímá,
Jestiť na smrt její hled,
A již tomu drahně let.

Prosni se již ze sna,
Kyne Páně vesna,
Odbuď od se mrákotu
Volá Pán tě k životu.

Probuď se již probuď,
S Pánem svojím pobuď,
Volá jeho sladký hlas:
Čas již duše, jest již čas.

Probuď se již probuď,
Z pout se hříchů dobuď,
Volá tebe s nebe Pán,
Jenž byl za tě na kříž dán.

Volá anjel strážce
K Boží tebe lásce,
Vstaň již vstaň a snů se zhosť
Přijme Pán tě na milost.

50. Vlast.

a prosvitu živobytu
Když mne mátě chovala.
Tenkráte mně v horkém citu
Lásku k vlasti vlíbala.

Když se blahá rozklenula
Vesna mládi nademnou,
Vroucněj se a vroucněj dmula
Hruď tou láskou tajemnou.

A když vřelo v létě vedro
A když vadnul les i háj,
Šířilo se láskou bedro
A mé lásce kvetl máj.

Teď již stihla zima sivá
V žití mého zahradu,
Leč ta láska pořád živá
Kvete v novém omladu.

Dokud bude bíti ňádro
Dokuď bude v těle ruch,
Bude láska ta mé jádro
Bude jí vždy planouť duch.

51. Oblesk na vodách.

Den druhý vzešel tvorům na nebi,
I dal Bůh důkaz věčné veleby.

On mocně vody od vod oddělil,
Část k nebi a část k zemi přivtělil.

Tu vzešla vodám velká nevole,
Že Bůh je klade také na dole.

Tož vodstvo před Boha se ubírá
A v pokorných se prosbách prostírá.

Ó nech nás na vysoké obloze,
Ať nezahynem v zemském lomoze!

Ta velká od tvých nebes dálava
By byla jistá pro nás zádava.

Pán na vody tu s láskou pohleděl
A na jich prosbu vlídně pověděl:

„Mé děti! Vezměte jen zemi v byt,
Tam potřebuje k úrodám vás lid.

Leč dám vám k lásky svojí důkazu
Nésť dole vlast svou dávnou v obrazu.“

Z té doby nebe ve všech příhodách
Se obrazuje sličně na vodách.

52. Touha.

Ó Pane náš, o věčné Slovo
Ó chvalozpěve věčný můj,
Tvé blaženství je věčně novo
A věčný ráj jest život tvůj.

Když lyru vezmu ve své ruce
A zapěji Tvou pochvalu,
Tu postupuje žalost prudce
Všech rájských slastí návalu.

Ó dobrý Pane, nedopouštěj
By zmohla duši oznoba,
Čím nevěra se valí houštěj,
Tím víc hoř k Tobě útroba.

Ó Pane věčná přeradosti,
Ó rozkoši Ty věčná má,
Když Tebe mám, mám slasti dosti,
A v Tobě věčný ráj mi zrá.

Když loučiti se duše bude
S tím podslunečným životem,
Nech, Pane dobrý, tehdá vzhůru
Ti posledním svým chropotem.

A když mě dáte v zemi syrou,
V hrob dejte lyru k trofeji,
Ať z mrtvých vstana s blahou lyrou
Hned Pánu chválu zapěji.

53. Potok a jezero.

Potok, jenžto jezerem se plavil,
K jezeru kdys ve své pýše pravil:
Proč svou hloubku neostavíš temnou
A se celé nedáš na pouť se mnou?
Ó dej předce prosbami se hnouti,
Přej svým dcerám ustrojiť se k pouti.
Jezero tu dělo ku potoku:
Putuj světem mládče v rychlém kroku.
Já tu volím ve svém ostať bytu,
A chci zářiť leskem od blankytu.
I já s hor jsem do koryta sploula,
A má mátě byla horská mhoula.
Prošla jsem já stráně, skály, bradla,
Nemálo dcer zloba jich mně skradla.
Teď jsem ráda že je chovám v lůně,
A že zdobím ulitami tůně.
Tudy tekou zevšad ke mně řeky,
A se pojí se mnou na vše věky.

I ty ostaň tuto mile s námi,
Ať tvá vzdora zle tě neomámí.
Leć ten potok vzdorně odpověděl,
A jen pořád na dálejšek hleděl.
Jezero mu přálo štěstí k tomu
A své dcery povolalo domů.

Slyšel člověk o tom o pochodu,
Zřel v té řeči obraz o národu.
V národě si nejsou všickni rovni,
Ti jsou mocni, ti jsou v silách skrovni.
Onen v bouři, ten rád žije v míru,
Ten ráz chodců, ten má bohatýrů.
Buďme všickni dle sil svojich plodni,
Takto budem při různostech shodni.

54. Tří průvodkyně.

dyž člověka Bůh světem slal
Tři milenky mu na pout dal,
By po životu pustině
Ho stříhly jako bohyně.

Ta jedna byla přemilá,
Vše sličnost se v ní tělila,
A byla celá jeden vděk,
Stan věčný vzal v ní mladý věk.

Ta druhá byla vznešená,
Šla záře od ní plamenná,
Kde stoupila tam vedla řád,
Jí každý vděčil milerád.

V té třetí pak vděk od obou
Se spojil milou spůsobou,
Hruď každá pro ni plésala,
Šla o ní jedna pochvala.

Zda tobě trojlist onen znám?
I vzdělej všem třem úcty chrám,
A konej jim tam v obět čest,
Toť krása, pravda, cnota jest.

55. Hory.

Milé větry na horách
Schlaďte ve svých oborách
Veškeru tu oznobu,
Jenž mou trápí útrobu.

Vy jste moje ostraba,
Když hruď trudem ochabá,
Vanot váš mi v rozbolu
K sladkému jest chlácholu.

Ó vy hory, rozhory
Sladkých vánků prostory,
Obor váš to má jest vlast,
Pochod k vám má věčná slast.

56. Tisícletá památka 1863.

Shor Božích, odkad v mocném hlasu
Se valí řeka dob a času,
Co veleproudný stříbrotok
Teď k nám se béře nový rok.

Ó vítej, vítej blahé léto,
Ty tisícerých tužeb méto,
Ó vítej s věčných oborů
Sem do slovanských prostorů.

Tys doba bláhy milovděká,
Let tisíc tebe národ čeká,
Zjev blahodárnou svoji zář
A obnov krajů našich tvář.

Ó ve skvoucím si provoď hávu,
A vyvoď z hrobů dávnou slávu,
A k živobytu reky zbuď,
Jimž láskou svatou plála hruď.

Co zřím? Aj Pravda, Boží druže,
Dva od blankytu svaté muže,
Jenž zosnovali jí tu chrám,
Sem do krajiny vede k nám.

Hle jak se berou v libém nachu!
Lid všechen padá s úctou v prachu,
A všechen kraj jim pěje čest,
Neb Cyrill to a Method jest.

Ó otci naši buďte zdrávi,
Již pojďte ujmouť žezlo správy,
By vzešel mezi námi věk,
Jenž Bohu jest a lidu vděk.

Teď po slovanském po okresu
Se všady rozviň prápor plesu,
A ze všech zemských obytů
Se vznášej „sláva“ k blankytu.

57. Velehrad 1863.

Kdož dá mi zírať Velehrad,
Jak stával ondy v slávě,
Když chodil valem ode všad
Lid do bran jeho k správě?
Ó Velehrade z hrobu vstaň
A vrahům svým se mocně braň.

Vstaň Velehrade, teď jest čas,
Teď rozvij mocnost svoji,
Slyš vůkol sebe lidu hlas,
Jenž k tobě v pout se strojí.
Hle jak se korouhve jim pnou,
Teď rozvij všechnu slávu svou.

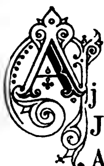
Ó zdráva, dobo rozmilá,
Ó zdráv buď sladký hlase,
Hle puká dávná mohyla,
A sešlec vstává zase.
Hle Velehrad, hle Velehrad,
A kolem něho květný sad!

Ó rozkvěť hojnou lahodou
  Ó rozkvěť sade v kráse,
A zaroď blahou úrodou
  Všem, jenž jdou k tobě k spáse.
Kdo v tvém se octne prostoru
Ssaj vzduchy rajských úporů.

Teď k Velehradu, národe,
  Směr obrať svojich kroků,
Tam západe a východe
  Lej vody svojich toků.
Tam čiňte lásky obnovu,
Tam stavte míru budovu.

Jak bere toky v sebe proud,
  Kde plyne krajů řadou,
Tak na svatou kdo tam jde pouť,
  Všech cnot se ozdob vnadou.
Tam každý duch se k dějům vzmuž,
A odtuď vlasti statně služ.

58. Konec tisícleté památky 1863.

j proslavený onen rok
Již stavuje svůj blahý krok,
A s velebného sstoupá trůnu
By ve věčnosti skryl se lůnu.

O blahý reku prodli přec,
A ještě dary v pout nám mec,
Ba ubydli se věčně s námi,
A vystav si tu věčné chrámy.

Aj vyjasňuje vlídně zrak,
Jme rukou berlu, moci znak,
Zda v pravdě ujme u nás sídlo
A otevře nám bláhy žídlo?

Ach předce jen se ubírá,
Leč pokladnu svou otvírá,
A odkládaje již již nohu
Slast s oběžného line rohu.

O mocnáři to tvoje čest,
To koruna to vavřín jest,
A potomkové v pozdní době
Zpěv slávy budou housti tobě.

59. Věk nový 1864.

isícletí nové počíná,
Novou duhu nebe vypíná,
S podivením pátrá po ní zrak,
Jaký tají se tu pro nás znak.

Tisícletí! divných živlů boj,
Světovládný mocných dějů zdroj;
Jaké toky odtad vyplynou?
Přijdou bouřně čili tišinou?

Tisíciletí! jak to dlouhý čas,
Jak co bude, když se vrátí zas?
Najde-li náš národ v pokroku?
Půjde-li mu blahost po boku?

Co díš tomu milý národe?
Zda čas ten tě na smrt nezbode?
Zdali proudům jeho odoláš,
Novou září sličně vzplápoláš?

Ó vpiš sobě věčným rydlem v hruď:
Národ Bohu vzdorný padne v suť,
A jen onen národ vyžije,
Jenž se vínkem cnosti ovije.

Tisíciletí! Ach ty Bože můj
Při národě našem mocně stůj!
Výhost z něho dav všech svízelů,
Dej mu k stráži kůry anjelů.

Nech ta doba v celém pochodu
K blaženému jest mu obrodu,
Nechť již jednou z bahen vybřede,
Věčné slávy skutky vyvede!

Ó ty dobo, jenž se strojíš k nám,
Ó kéž v moci kroky tvoje mám!
Vodil bych tě rájem života,
Kde tok slastí proudně klokotá!

A ty zašlých tisícero let
Vzejdi k nám sem ještě jednou zpět,
A cos mělo bláhy zásobu
Na tu novou vylej na dobu!

Aj ta brána tisíc let se skví,
Kdož to nad ní s láskou čilou bdí?
Národe již v plesání se dej,
Toť tví otci, Cyrill, Methoděj.

60. Den dnů.

Přibližuje se mi den,
V rubáš budu oblečen,
Odevře se smrti brána,
Do ní sejde ducha schrána.

Uschla zeleň života,
Koráb můj se troskotá,
Zašla záře požehnaná,
Nepadá již sladká mana.

Hrana zvoní od pečer,
Zavítá mi svatvečer,
Stroj se duše k stěhování,
Končí se tvé putování.

Christe světlo věčných cest
Sviť mé duši do tvých měst,
A ji tam kde trudu není
Přijmi v svatém políbení.

Dej mi skonať v náději,
Že se světlem oději,
A že národ, jejž svým zovu,
K službě tvojí vstane znovu.

Obrať k sobě národ náš
Anjely mu pošli v stráž,
Rozkloň nad ním lásky duhu,
Vlej svou milost do všech kruhů.

O dej mně tu v hrobě slast,
Že kvésť bude v tobě vlast,
A že v církvi k blaha zdroji
Veškeren se národ spojí.

61. Potok.

O milý sličný potoku,
Proč utíkáš tak ve skoku
A nestavuješ rychlost vod,
Bys v sebe pojal nebes svod?

„Já počátek mám ze sněhu,
Chlad pořád cítím ve běhu,
Ten z něhož jsem se počal zdroj
Dal za věno mně nepokoj.

Leč ty máš míti v paměti,
Že z Boha jest tvé početí,
Ty pojmi nebes podobu,
Ji v srdci nes až do hrobu.“

62. Mrakové.

Den třetí vzešel ve blesku,
I povelel Bůh v nebesku:
V tůň jednu vnikni velké moře,
A zem se vyjev na prostoře.

Šel rozkaz tento v důrazu,
I stála voda k rozkazu;
Leč vědouc ujmu svojí vlády
Stíž vedla na ty nové řády.

Ó Pane buď mně milostiv,
A v dřívější mne moci živ!
Dřív byla já jsem sama paní,
Teď půl jen země se mně klaní.

I slyší hvězdy tento žel,
A zármutkem lesk jejich tměl.
Leč Všemohoucí vodě s výší
Dal k odpovědi s blahou tíší:

Já učiním ti náhradu,
A dám ti zvláštní výsadu,
Tvé dcry ke mně vznést se mohou;
Tak budeš zas vlást nad oblohou.

Ó mračna rozenkyně vod,
Vám přán jest po blankytě chod.
Ó vezměte mne vzhůru s vámi,
Ať navštivím hvězd všechněch chrámy.

63. Chrám.

ím já jeden Boží chrám,
Vystavěl ho Pán Bůh sám,
Budova ta v číré kráse
Po nebesku lihotá se.

Leč ta krása pro oko
Ukryta jest hluboko;
Zbožilému jenom zraku
Zříť se dává za povlaku.

Základ chrámu pokora,
Věčná stavby opora;
Klíčnice jest blahosluchá
Ke vší pravdě chudost ducha.

Do svatého do bytu
Leje zář se s blankytu,
A z ní sladké hudby slavba,
Až se na ráj mění stavba.

Trojí loď v tom chrámu jest,
V nichžto zní tam Bohu čest,
Tak Bůh jestiť nápodoben,
Podstatou jsa trojosoben.

Víra v samém prostředu
Vyskýtá se pohledu;
Podlé s té a s oné strany
Náděj, láska mají stany.

Pro touhu však po nebi
Chrám se nejvíc velebí,
Ta co věž se spíná vzhůru,
V anjelů se tratíc kůru.

Domýšlí-liž tvůj se um,
Kde jest tento svatý dům?
Jest to duše Bohu služná,
K lidem družná, v cnosti mužná.

Blaze ten, v němž takový
Chrám se Boží hotoví!
V nevýslovném druhdy lesku
Zářiť bude na nebesku.

64. Růže.

ebes dítko, krásná růže,
Všeho kvítí královno,
Není srdce, které může
Nebýť tebe milovno.

Hvězdy na tě záři linou,
Slunko tebe přikájí,
Vzduch tě sladkou medovinou
Luna rosou napájí.

Barva tvoje — roucho lásky,
Tvoje vůně — lásky řeč,
K obraně co k stráži krásky
Trní tobě skytá meč.

Sladký vánek ctí tvůj stánek,
Zdroj tě chová v obraze,
A ten slavík rozkochánek
Pohudá ti k oblaze.

Píseň lásky ve tvém lůně
Napořád se kolíbá,
Vše ti kvítí na tvém trůně
Kolena svá ohýbá.

I to nebe pozdě, skoro,
Když se na zem usmívá,
Ku příkazu lásky sporo
V roucho tvé se odívá.

65. Rozkvět.

proč ta sličná růže
Proč nechce rozkvetnouti?
Kdo ubudiť ji může
By vydala se k pouti?

Jdou vánci, libě šepcí,
Jde rachot hrozných hromů,
Jdou motýlové hebcí,
Zda vyjeví se komu?

Leč krušný hromů ropot
Z ní nepudí moc spánku,
A pro zlých větrů lopot
Svých neopouští stánků.

Tu roní slavík hlásky,
To proniká ji v hrudi,
Ta píseň vroucné lásky,
Jen růži ze sna budí.

66. Poklad.

Hle ještě chodím po vlasti,
A vleku nohy ve strasti,
A hledám v rumech od hradů
Skvost starodávných pokladů.

Lid volá: jest to nerozum,
Vždyť nenalezneš leda rum;
Sám já to tytýž povídám,
Leč předce poklad vyhlídám.

Vždy pobádá mne náděje,
Že poklad se mi zaskvěje,
A proto hledám dál a dál,
Byť celý vesmír se mně smál.

Mně hradem, kdež ten poklad skryt,
Jest každý sprostý na vsi byt;
Skříň, jenž jej chová zamčený,
Jsou starci mně a stařeny.

Pojď lide otevř komnatu
Svých perel a svých šarlatů,
Já z různých tvojich kamenů
Věž slávy tobě vyklenu.

67. Pokrok.

nohý člověk klade mylně
Pokrok sobě v zásluhu,
An ho blud jen kratochvilně
Krouží v stálém okruhu.

Přihází se mdlému sluchu,
Okovů když slyší chřest,
Mní, že sladká hudba duchů,
Že to souzvuk nebes jest.

Nevěř synu marné řeči
Novomodných proroků,
Že všem věkům věk náš předčí
V přepodivném pokroku.

68. Slavík.

slavíčku, ó ptáčku můj
Kdo dal ti tento hlásek tvůj,
Jenž nám tak sladko v ucho jde
A duši celou slastmi jme?

Kdo šíji tvou tak utvořil,
V tě souzvuk světa ponořil,
Že ducha zcela proniká
A v něm svět citů odmyká?

Kdo v háj ti jíti poručil
A kouzlům sladkým naučil?
Kdo z proudu nebes o máji
Tvé milozvuky napájí?

Zjev kastalský kdež jde ten proud,
I dám se já též po něj v pout,
Snad píseň má též osladne
A kouzlem ráje ovnadne.

69. Sudí.

Šel člověk do zahrady,
Kde stálo všechno v květu,
A rozkoš rajské vnady
Mu vycházela v střetu.

I což ten muž tam dělal?
Zda kochal krásu kvítek?
Zda víť z nich kytku želal?
To věc jest, myslel, dítek.

On kolotavě zíral
Jsa jakýms bludem zmámen,
A místo kvítek sbíral
Jen buřeň, pádel, kámen.

A sebrav smetí sprosté
Hned volal po oboru:
Co v onom sadě roste
Zde vizte na tom vzoru!

70. Moře.

Buďme jedno jak to moře,
Jenž zem celou obmývá,
A vrah zlostný zajde v skoře
Jenž zle na nás dorývá.

Buďme jasni jak to moře,
Jenž nám zračí nebesa,
A nám vzejde spásy zoře,
A duch náš se rozplesá.

Buďme silni jak to moře,
Když se bouří rozbují,
Zhynou vrazi ve své vzdoře,
Co nám zkázu hotují.

Mějme duši jak to moře
K víře Páně hlubokou,
Odpluje nám všecko hoře
Tichou míru zátokou.

Mějme mysl jak to moře
K umám, vědám prostrannou,
Na divém se světa dvoře
Vítězství nám dostanou.

71. Hory.

Hory různých druhů
Na zemském jsou kruhu;
Podlé výše padá
Na tré jejich řada.

Jedněm kvete říše
Nad zem málo výše;
Jiné vedou hlavu
Do mračných až davů.

A ta třetí třída
Nad oblaky hlídá,
Blankytem se vroubí,
S hvězdami se snoubí.

Tak se za života
Ukazuje cnota
Při těkavém boji
Stupněm býti trojí.

Jeden cnotu pěstí
Pro dojití štěstí;
Ta se cnota skrovná
Horám nízkým rovná.

Jiný pílí cnosti
Z lidské důstojnosti;
Cnost ta výš se zdvihá
Jádrem však jest plihá.

Kdo čest koná stále
K věčné Boží chvále,
Ta cnost plane vezdy
Skvělej nade hvězdy.

72. Pro vlast.

Zůstaň vlasti věren, byť krev pro ni přišlo vylévať,
  Buď zbožným vždy věren dávnověkosti mravům.
Bývej vezdy včelou, jenž ač zlou schvácena bouří
  Pro sladké z těsné ohrady plásty letí.
Buď nořičem; z hrudi své jen sličné perly vynášej,
  A v sličný odkaz otčině své je zanech.
Buď ze stříbra zvonem, rozhlásej v souhlasu jemném
  Věsti mravů zbožných všem kraje svého stranám.
Buď Krésem štědrým! ze své pokladny pořáde
  Na vlast svou z blažných syp dary hojně rohů.
Buď sličným v okoličnostech svých úloh Adónem,
  Ať vlast před cizinou může honosit se tebou.
Leč nejdřív buď Alexandrem, vše zlovášně přemáhej
  A v podnož skládej všechny udatně Bohu.

73. Měsíc.

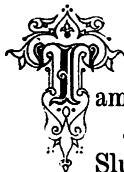

uhle stojím a čekám až měsíc mi vyjde,
An zavřel již den k smutku mi světla vrata.
Noc tu o zem jako o spící klade závoj o dítě,
A v rose pláč tajný co vdova slunka roní.
Svět vůkol se tají, kvítí oči líně zavírá,
A v chrastí šplouná své k nebi prosby potok.
V niv krytbách již hnízdo hledá spustiv se skřivánek,
An brouček svitavý v růži kolébku našel.
Výše a výše pořád vyvstává množstvo odevšad
Stínův a vráží jak tlupa na mne vrahů.
Ó vstaň světlo milé a zapuď nepřátely tyhle
A sjednej souzvuk v přírodě k tužbě mojí.
Aj temný zarudá blankyt v zábřesku lahodném,
A v skvoucím jak král béře se lůna voze.
Ó vítej mé světlo milé; přítelkyně tužby
Mé vítej! Příchod tvůj moje tesky plaší.
Tvou září stříberný šat na se tvorstvo přijímá
A sladká jak hlas stříbra roní se rosa.
Hvězdy co růže bledé se dvoří nice tobě na poctu,
A z modrých vroucné pozdravy šlou ti jezer.

Zmiznul strach stínův, úsměv prostřel se okolně,
  A v lupeních vzchvívá slastmi všaký se šelest.
Ó preč strasti se ber! preč preč myšlénky se berte
  Neblažené, dejtež místo blahosti čiré!
Jak hvězdný tam lúnu obor přátelsky přijímá!
  Jak svou stříbernou loďku blahostně veze!
Ó nechť loď tak mého žití do přístavu svého
  Dojde a nechť vítá v slasti mě přátel obor.

74. Mládež.

Tam v proudech čistých mládež koupá se za rána,
Jim hruď a tvář líbá v zápase libě voda.
Slunko se jim dívá a chtějíc jim ukázati přízeň
S pozdravením šle milým posly paprsky na ně.
Sotva že rozpíná mládec tam rámě k plování,
Objímá ho tudíž vroucně milenka vlna.
Jak nese jej! Jak jej třímá! Jak vedro mu vroucí
Jenž mu v mladém hárá ňádru, lahodně chladí!
Teď s ním pohrává, teď sladké písně mu suslí,
Postavným tu na něj buble na bílo hněvem.
Avšak což mu šepá, že v radosti co v proudě se koupá?
S tváře milý úsměv jak s těla tok se line;
Vykládá-li o tom, jenž jí se na lůně zrcadlí
Ve své přeslíčné kráse a slávě, nebi?
Neb snad o báječném úsilně mu pokladu věstí,
Jejžto ve podproudné komnatě strážně chová?
O nevěř mládenče vabům! Snuje v hloubi se úklad,
Jak had v trávě, tají v skoule se Skylla na tě.
Nymfa tvojich pěstot žádá nabažit se a stáhne
V strázni dolů do svých krystalitých tě loží.
Střez se jejích lísot zhoubných a posíle si údy
Ke květným z proudů ber se za čerstva břehům.

75. Jitro.

Jitro milé vzchází, blednou již hvězdy na výši,
Ke sladkým procitá dřímoty ptactvo zpěvům.
Obledlá v závoj si halí tvář ve studu lúna,
S hejnem hvězd skrývá tam za oním se lesem.
Rozlévá se na hor temenech všady záplava růžná,
Věst o milém to jeví příchodu slunka zoře.
Vonná kvítka tušíc příchod toho vládyky rosnou
V rozkoši přeblažené tvář mu v zrcadlo strojí.
Matko a Panno svatá! Obraz toť příchodu tvého,
Obnovilas příštím veškery jitra divy.
Světská bledla zlolest, temná vin mrákota zašla,
Svět různým oskvěl víry a lásky svitem.
Kdož tebe Máť nectí, příznivcem Christa nebývá,
Bez jitřenky rudé příchodu slunko nemá.

76. Pobudka.

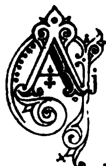

uď tvé ňádro věží, v níž zvon napořáde se hourá,
Jenž ke chvále Boží veškery zůve světy.
Buď tvé ňádro mořem ve kterém zlé žádby zanikly,
Odkud cnot věčných perly pořáde plynou.
Buď tvé ňádro řekou, v níž krásný kraj se zrcadlí,
A z trosků tvých vad všechna zapadla stopa.
Buď duch tvůj listem, na kterémž jen pravda se písmy
Nesmazanými a s ní náděje, láska značí,
Buď tvá vůle rolí, z níž všecka vymítěna koukol,
A kdež síje Boží v rozkvětu roste čilém.
Buď tvé vnitro hrobem, v němž pohřbena veškera křivda,
A kdež jen spanilé dobroty růže kvetou.
Buď tvé srdce lyrou, na kterou, když hráti započneš
Hned kamení různé v chrám samoděk se staví.
Tak se staneš hvězdou, jenž v jasném blesku za obzor
Zemský ve hlubinách slastně zapadne nebes.

77. Večer na podzim.

vězda odešla dnová; poslední záplava sličné
Vládkyně truchlícím jen šle polibku horám.
Na vzdušné tam král stínův vystoupaje vozbě
Světlem spánku celou obzoru dálku zdobí.
Z modrých svých komnat na tu zem se večernice dívá,
Jak by požehnání své slala sestře zemi.
Váhá téci potok; zdali moc jej okouzluje spánku?
Neb-li jen o příští lidstva blahosti dumá?
Vítr čilý ustál, sladká ochlípla mu křídla,
Ovrasklý drkotá sotva na lípě lupen.
Ach drkotá a padá na mateřské země na lůno,
Dnes snad ještě zavát větry divými buda.
Schránko milá duše mé! Kdy tvá vzplane hvězda večerní,
Kam vánek tenkrát zavěje částky tvoje?
Kamkolvěk zavěj! Duch můj se perutmi povypna
Nesmírnými k nebes prostory dá se krajům.
Tam zaletí, kdež sad stvoření všelikého se leskne,
Tam kdež dav sluncí nám blaze vzejde nových.

Slyš! S věže tamto zvoní! Zvuk ten ku blankytu vstoupá;
Nadzemská loudí v mou se mi toucha duši.
Vroucně klekám, duch můj prorván na nebesko zalétá,
Hvězdy co průvodčí k dráze mi záři linou.

78. Trojí otázka.

j ty potůčku milý, jenž k nám vedeš od jihu proudy,
Proč tok tvůj sladším béře nyní se šplunem?

„Toť já rád ti povím; vlny své já k slasti pořádám,
An kol chrámu Boží Matky plynouti budou.

Aj ty větérku čilý, jenž k nám vedeš od jihu vánky,
Proč na tvých cestách písně radosti hudeš?

„Jak se nemám radovať? Ze všech já zápachy sbírám
Kvítkův, vůní bych chrám naplnil tam onen!“

Proč ty skřivánku malý dnes líběji písně vyléváš
Proč se hbitěj na svém k blankytu křídle neseš?

K Matce Boží slavné opět se odevřely poutě,
Ten svátek sladší z mé hrudi písně budí.

Ó sladcí druhové! Se mnou o ty zdělte se slasti,
Já za všecky za vás v Matce kochať se budu.

79. Zpěv.

Kdož tam písně pějí v nesnosném vedru horoucím?
  Ptactvo mlčí, kvítí prahne, mře v žízni chotár.
Ten jich zpěv po horách a dolích se mohutně ozývá,
  Jak když rozléhá mocně hromův se hukot.
Toť zpěv poutníků! Nečijí oni svízelů vedra,
  An hárá v ňádrech víc vnitrný jim oheň.
Nuž poutníci milí, počkejtež na mne maličko,
  Já též k Matce Boží žáry ty lásky čiji.
S vámi tu pouť vykonám, máteř budu chváliti s vámi,
  S vámi chci jí oltář žertvami lásky zdobiť.
Tak se její sladké nabažím dost lásky mateřské,
  Tak ráj v ňádru blahém odnesu šťastně domů.

80. Kapla.

j kaplička milá na onom jak kopci se leskne,
Jak hlídá v zbožném k úvalu s výše klidu!
Pojď druhu můj, pohovíme si tam pod prochlady stínův,
Jež květné v sladkém šeptotu lípy mecí.
Jest tam Panna drahá, božské má v náruči dítě,
Usmívá se a zdá nám se lahodně kynouť.
Tož se vydáme na pouť; než dříve jsme růže utrhli,
A z nich kytku jsme v dar Matce přinesli Boží.
Půvab nás tu ovál, láskou nás objala Mátě,
A z božského na nás dítěte vála milost.
Kdož tu opíše blahost jakovou jsme pocítili v ňádru
Sladce uhostilo nám v ňádru se všecko nebe.
Tak jsme odešli blazí. Blankyt se na obloze modral,
K souhlasu s námi celé v úsměvu plálo nebe!

81. Potěcha.

Zármutkem ztemněl zrak můj, obklíčila ňádra
 Náramná, brzké již smrti věštka, bolest.

Srdce opuklo hořem, líbá mne odeznala čáka,
 V temné již veliká tužba ulehla navi.

Po všem již veta jest, rod můj mi nepovstane více,
 Vizte jenom, nad ním jak hrobové se sypou.

Co vděční synové na hrob sbírejte mu kvítka,
 Ať ví svět to že zná k svým rodinám se Slovan.

Takto vzplakal jsem já a z očí mi ukápaly vláhy,
 An s výšin ozval hlas se Cyrilla nebes:

„Těchto želů's již dosti vylil. Již na dně povídá
 Na hlubokém mrzutě tvé hoře vodstvo rybám.

Mníš ty, že jest mocné ukráceno rámě Všeotce?
 Mníš, že jde tou cestou, jak mu ji vytkli vrazi?

Jak nad zem blankyt, tak ční jeho nad světa moudrost
 Čin co ti možno konať, dál Bohu všechno poruč.“

82. Dítě ve spánku.

spánku přesladkém milené se tuhle
Dítě usmívá; zarudá mu růže
Na mladých tvářích, a po nich pokoj se
S hůry vylévá.

Dítko přesličné! Kde milá dušinka
Tvá si pohrává? Zda vodí ji v rájských
Zahradách anjel ji manou přelíbě
Kájeje sladkou?

Ó kdybys hodlal mile jen nevinnost
Nám donést s výšin blažených, zajisté
Mír by nadhvězdný se v našich milostně
Ňádrech uhostil.

83. Ráj.

áj pošel dávný a za hor za témè
Anjelé prudkým ho unesly víchrem,
Vchod cherub stráží, a mečem plamenným
Přístupu hájí.

Nikdyliž nazpět povolat ho nelze
Do stanů zemských? Vyjevím tajemství.
Sám ty ráj můžeš zasadit v nevadlé
Na vèky kráse.

Sad založ cností spanilých si v srdce,
V pout dají rajské se radosti na svět
A celým slastí oborem si ujmou
V tobě obydlí.

84. Kříž.

j krásný obraz! S blankytné oblohy angel.
Tam k pacholátku letí, jenž na kolébce leží.
Což mu za dar dává? Něžná Jeho Máti panenská
Dar ten zříc nebohá bledne, leká se, trne.
Leč nemluvně milé usmávši se líbě na matku
Rámě zvedá a po tom dárku radostně sahá.
Což ten dar, co také různé city v ňadru obouzí?
Kříž to, na němž má pníť druhdy do dítě za nás!

B. Dějepra

1. Dítě.

Na úsvítě
Malé dítě
Padlo v chorobu,
Náhle mdlelo,
Vidmo mělo
Divných spůsobů.

Volá k matce
A dí sladce
Jakby vánek dul,
Leč tok zvuku
Jak toul z luku
Matce v hruď se sul.

Dobrá máti,
Dej mně spáti,
Jsem tak celá mdlá,
V očích se mně
Dělá temně,
Spát chci, máti má.

Tam je sladko,
Drahá matko,
Tam v té krajině;
Tam v tom kvítí
Tam chci býti,
Tamto jedině!

S přízní jemnou
Anjel se mnou
Tam se prochodí,
A mně v lásce
Na procházce
Sladce lahodí.

„To jsou samy
Jenom klamy
Dcero rozmilá,
Jdou to stíny
A snů mlýny,
Že se's rozčila.“

Slyšíš šepot
A strun tepot
Jak jde sladkou hrou?
To zvuk čirý
Jeho lyry
To hry jeho jdou.

„Žár hruď pálí,
Blud tě šálí
Dcero nebohá,
Jen buď tichá
Zas se lichá
Ztratí matoha.“

Aj jak v kráse
Usmívá se
Matko, anjel ten!
Křídla chýlí
Ke mně cílí
Ke mně matko jen.

„O má dcero,
Jakés šero
Tobě temní zrak,
To jsou malby
Liché šalby
To snů pouhých mrak.“

Viz těch křídel
Z nebes sidel
Matko, krásný lem;
Jak se skvějí,
Jak když slejí
Stříbro se zlatem.

Nýní stele
Rudobělé
Kvítí po zemi,
Na mne padá
Celá řada
Líljí s růžemi.

Aj teď více
Kloní líce
S křídel pověvem,
Již se shýbá,
A mně líbá
S nebes úsměvem.

Matka řeči
V kruté křeči
Více neslyší,
V bolném pláči
Zraky zmáčí,
Kdož ji utiší?

I mře dítko,
Jak když kvítko
Vysvědí zlý led
S ním vše spása
S ním vše krása
S ním jí zašel svět.

2. Kvítí.

urořiny dítky
Všecky krásné kvítky
Scházely se v zahradu
Na konečnou poradu.

Po předu šla statně
Ve průvodu zlatně,
Violky a jiných dám
Kněžna růže v radný chrám.

Za ní do těch sálů
Potomkyně králů
Ve průvodu kassie
Došla skvoucí lílije.

Přibyl na to k zboru
Omej v celém vzdoru,
Poleskoval se mu meč
A jen dychtil dát se v seč.

Ve průvodu pánů
Dvorných tulipánů
Šla sem pyšná krasoda,
Jako mocný vojvoda.

Přišly anemonky,
Přišly jaré zvonky,
Přibyl obor jasmínků
A ctný zástup barvínků.

Listenatá routa,
Jíž květ pozažloutá,
Modrokvětá ostrožka
Kosatec a macoška.

Došlo všechno kvítí
Co koli se svítí
V jasnoskvělém rozkvětě
Po veškerém po světě.

A již dlouho ždají
Až se jim dech tají,
Ždají příchod čarovný
Světlobleské královny.

A aj tu jde Flora
Beze všeho dvora
Ve vlékavém pochodu
O dvou služek průvodu.

I žří kvítí v žasu
Tuto neokrasu,
Tají výjev oslavy
A ji sotva pozdraví.

Královnou — liž tato?
Kdež jest stříbro, zlato?
Královský kdež skvoucí lesk?
Místo něho pouhý stesk?

O to není ona!
Jinak všechno koná,
Smrtelnou má podobu
A již patří do hrobu.

Jak se jí dech krátí!
Sotva zdolá státi.
Na úmor již obledá!
Leč přec na trůn zasedá.

Co nám asi řekne
Než ji smrtka smekne?
Jak svou zkázu ohradí
Či ji mluva omladí?

Váhavo jí slova
Jdou jak od olova
Ret se sotva otvírá
A hlas již již umírá.

Skončena má vláda,
Čas mně jíti žádá,
Jiné kněžně dána část
Na budoucno vámi vlást.

Berla její něžna,
Jestiť nebe kněžna;
Pravá rozkoš sloužiť jí,
Nechť jí od vás sláva zní.

Vyřekla a padla,
Na sám na prach zvadla,
An tu s Boží Mateře
Sem se záře prodeře.

Všady rozkoš vznikla
Všechna kvítka vzkřikla:
Sláva Máří, sláva čest,
V Královnu nám dána jest.

Od té doby vezdy
Jako k slunci hvězdy
Kvítka k Matce Boží lnou,
A dnů jejích dvorem jsou.

3. Ukojení.

Počítala se kdys růže
S něžnou sestrou lilijí,
Která to z nich blíže může
Přilnout k Panně Marii.

„Znak jsem lásky a jsem láska,
Každý v růži lásku ctí,
Každý list můj zjevná hláska,
Jakou láskou hárám k Ní.“

„A já znak jsem ctného cudu,
Znak jsem věčné čistoty,
A já blíž Ní státi budu,
Značím lép ji jako ty.“

Zachvěla se socha svatá
K níž se kvítka toulila,
Lichou řečí dcer těch jata
Mátě Boží mluvila:

Zanechejte dcery vádu
  Mily jste jen pospolu,
Stud jen v lásky svorném řádu
  Může dojít úkolu.

Od té doby vezdy sborně
  K liliji se růže má,
Ta i ona jednosvorně
  Na oltářech Panny plá.

4. Mátě a dcera.

I.

Umírá tu matka těžce
  Ach co dceři zanechá?
Humna prázna, prázny měšce
  Nedobrá to útěcha.

Jediná ta její dcera,
  Její radost jediná,
Stojí tu jak od severa
  Nalomená květina.

V usedavém u ní bolu
  Klečí jako na hloží,
A div že s ní také spolu
  V nemoci se nesloží.

Semotamo hlídá máti
  Chce se k řeči hotovit,
Když pak se chce k slovu bráti
  Nezdolá ho vyslovit.

Ó má dcero, přece praví. —
 Dálby ráda mluvila,
Nesmírná však bolest hlavy
 Další řeč jí stavila.

Měla ona slova mnohá
 Dceři milé zdíleti,
Nejvíc ale aby Boha
 Mívala vždy v paměti.

Anjel ale přišel pro ni,
 Vzal ji z toho údolí,
Tam kde věčná záře sloní,
 Kde nic více nebolí.

II.

hudá dcero, což tu dělať
Hodlá truchlá mysl tvá?
Darmo ti zpět matku želať,
Na tvůj pláč smrt málo dbá.

Ale dcera přece pláče,
Dává pláč jí úlevu,
Jak když tužbě svojí ptáče
Ulevuje ve zpěvu.

Denně klečí na tom hrobě
V němž jí matku složili,
U mateřské lásky sobě
Hledá v želu posily.

Hrob ten, kvítím ozdobuje,
Zalívá je každý den,
Mnohý věnec zhotovuje,
Mnohý snívá blahý sen.

„Růst mi pěkně moje kvítí,
Vyrůstej mně vysoko,
Ať tvůj kořen může vjíti
Jak máť leží hluboko.

Pusť se dolů až tam k matce
Ku smutnému pozdravu,
Vyřiď jen ten pozdrav sladce
A jí dones otavu.“

Čím víc kvítků vzrůst se zmáhá
Víc žel její uhluchá,
Jediná to její bláha
A vše její odtucha.

A když vánek ticho šepá
Po růžovém šáchoří,
Tedy myslí děva lepá,
Že k ní matka hovoří.

III.

řeblažená doba svítá,
Přišla slavnost dušiček,
Kdež se na hrob obět skýtá
Ze světel a voniček.

Takéli tu dcera moje
Mně tu obět přinese?
Ať má duše ty zlé boje
Se sebe již otřese.

Pusť mne na svět, dobrý Bože,
Ať se mysl podívá,
Na chudobné ono lože,
Kde mé tělo spočívá.

Chodívají duše nyní
Navštěvovat těla svá,
Nechť i já zřím co tam činí
Na tom hrobě dcera má.

A tvá dcera tamto klečí
Sepjatýma rukama,
Na modlitbách tobě vděčí,
Touha tvá tě neklamá.

Rozžehla ti svaté světlo,
Plamen vzhůru plápolá,
A jež dala kvítí, vzkvetlo
Na tvém hrobě dokola.

Líbezná se vznáší vůně
Jako sladkých kadidel,
Při Božím ti zjedná trůně
Odhliv přísných pravidel.

Řeč ta plyne, a aj tmavý
Prosvitává očistec,
Anjel Páně k ní se staví,
Spásy její pojistec.

V rukou hůl má mírohlasnou,
Jíž se k službám nabídá,
Lahodně pak s tvaří jasnou
Takto duši povídá:

Vznes se teď již, k nebes výši,
Konec vzal čas tvojich muk,
Věčným písmem v nebi píši
Skutky vzešlé z lásky 'ruk.

Zbožné dcery prosba vroucná
Vyprostila tebe z pout,
Pohleď blaze do budoucna,
Ukojen již věčný soud.

5. Žaloba země.

Přišla země k nebeskému trůnu,
Nesla žalost v rozboleném lůnu.
Postávala mdlobou v každém kroku,
Vyhlídalo hoře v každém oku.
Proč jsi, Bože, děti moje zmařil?
Nadarmo-li jsi mne jimi dařil?
V Egyptě jsem matorný lid měla,
Tisíc let se sláva jejich skvěla.
Tys je zničil v ony dávné doby,
Nezůstaly po nich leda hroby.
Putuje k nim posud hejno hostů,
Diví se jich podivnému skvostu.
A když pošel ten lid ve svém smutku,
Vyvedla jsem národ divných skutků.
Co se koli jemu namanulo,
Čirou krásou všecko zaplanulo.
Kámen mluvil, krása ploula v kovu,
Dřevo pělo, život vzrostal z rovu.
I lid tento, člověčenstva chloubu
V nekonečnou uvedl jsi zhoubu.

Zrodila jsem na to národ jiný,
Jenž byl divem pro veliké činy.
Celý svět se jemu nice kořil,
A tys palác slávy jeho zbořil.
Chtěla ještě hořekovať dále,
Však řeč vyšla od věčného krále:
Ustaň, dcero, ustaň v marném žele,
Uhlaď vrásky na mračivém čele.
Děti tvoje nehynuly jinou
Leč svých vlastních nepravostí vinou.
Krutě lid můj od národu Nýlu
Pošlahován k robotnému dílu,
Nářek jeho vstoupil k nebes městu,
Neměl-liž jsem sahať k jejich trestu?
Řecký lid se oddal službě krásy,
Leč jí užil na záhubu spásy.
V sličná roucha i zlé skutky odíl
V zdobených se nepravostech brodil.
A Řím? Nebyla též jeho sláva,
Pašlapávať všeho lidstva práva?
Zem to slyšíc zanechala vzdoru,
Před trůn Boží klekla na pokoru.
A hlas slyšán od nebeských duchů,
Zpívali jej zemi na odtuchu:
Prozpěvujte Bohu píseň slávy,
Soudy jeho veškery jsou právy.

6. Na nebevzetí.

K západu se podávalo slunce,
Postýlalo šarlat po medunce,
Po medunce, palmě, po olivě,
Ráj se v zemské uprostranil nivě.
Padly proudy z nebeské té záře
Na ruměnce Mariiny tváře.
Máť ta svatá ještě tuto dlela,
Jak květ v suchu po svém Synu mdlela.
Přibliž se již, pojď již svatá dobo
Již měj za své všechna zemská mdlobo!
Vzdálena jsouc od Tebe, můj Synu,
Toužebností na tom světě hynu.
Pojď již pro mne, učiň konec mdlobě,
Přijmi mne tam do svých stanů k sobě.
Šla řeč její jak když harfa hude,
Jak jdou z rána proudy záře rudé.
Uslyšela smrť tu svatou tužbu,
Hned se Matce nabídala v službu.
Přišla, stála, chtěla do té chýže,
Stala pro ni ze záře se mříže.

Padla na ni přenáramná bázeň,
Že se stala jedna čirá strázeň
Prchla náhle jak ten prchnouť musil,
Kterýž třikrát Christa marně zkusil.
Ani věk se na ni neodvážil,
Pán ji v mládí pověčitném strážil.
Duše její byla bezuhonna,
Proto kvetla jako růže vonná,
Jako růže v nejskvělejším květu,
Když svou krásu v plně jeví světu.
Došli z dálí všickni apostolé,
Obstávali máteř Boží v kole.
V nebeském ji plynouť vidouc jasu
Stáli tuto omráčeni v žasu.
Božská láska, kterou Matka plála,
Krásu nebe všechnu na ni svála.
Pro tu lásku sešel Christus s hůry,
Sešel s hůry s nebeskými kůry.
Pojdiž Matko, sedět na svém trůnu,
Uvedu tě k Otce svého lůnu.
Šla řeč Páně v nevýslovné slasti
Jak ji slyšeť jenom v nebes vlasti.
Hrála hudba jak jde od cherubů,
Jak hrá srdce, když jde s chotěm k snubu.
Zála vůně jak když z jara plesná
Rozplodí se vonným kvítím vesna.

A vždy vonných přibývalo vánků,
A vždy více rostla záře v stánku.
I šel anjel, dal jí růždku máje,
Růždku máje z nebeského ráje.
Pán se sblížil věčné slávy slibce,
A ji pojal na nebesa v libce.
Apostolé byli na omraku,
Sotva tušíc v záři svému zraku.
A když v mále přišla mysl v dráhu,
Cítili vždy rájskou v hrudi bláhu.
Pořad stlalo záři v chýži světlo,
A kde které dřevo slavně zkvětlo.
A jak korál chová morská tůně
Chovali tu paměť v duše lůně.

7. Slavík a růže.

Usmála se na den jarný zoře
Zahlídla se v růži na úpoře.
Zahlídla se, láskou zahořela,
K růži vzdychla, píseň lásky pěla.
Po hrdličím švehotala hladce,
Po slavičím klokotala sladce.
Drahá sestro, jak jsi přeblažena,
Jak jsou vzácna veškera tvá věna!
Celý svět se s láskou k tobě toulí,
S láskou toulí, s radostí se choulí.
Kdo tě spatří, celý v slasti plove,
Tebe chválí, královou tě zove.
Odvětila na to krásná růže:
Ach kdo blažen jako ty být může?
Já tu květu v radost zlému světu,
Na čas kvetu, ale vadnu v letu.
V letu vadnu a hned celá chřadnu,
Až pak na dnu syré země padnu.
A ty znova každým dnem se rodíš

Znova rodíš, znova radost plodíš!
Takto.růže těžké hoře vedla,
Hoře vedla, od žalosti hnědla.
Slyšel slavík tyto bolné žely,
Bolné žely, co šly jako střely.
Vzplanul v lásce k rozželené krásce
Vzhořel tužbou být jí věrný strážce.
A svou tužbu vydal v sladkém zpěvu,
V sladkém zpěvu růži na úlevu.
Sličná růže, přijmi ty mne v službu,
Ulahodím ti tvou těžkou tužbu.
Jenom tobě k službě státi budu,
Dobou jinou světu nezahudu.
Růže se tím rozkochala v nitru,
A svou rozkoš projevila jitru.
Odtad slavík vydává své hlasy,
Když se růži vrátí květné časy.

8. Poselství.

slyšev démant v bohatých palácech
Podsvětů temných o leposti růže,
Rozkochal v ňadrách vznětivých horoucím
Lásky se ohněm.

Nač hynout tužbou? si praví; poselství
Radš volím vyslat s bohatým komonstvem
A s věnem skvoucím; odoláli kráska
Nádheře skvostů?

Došlo přeskvoucí to poselstvo k růži.
Kráska uhlednouc bohaté ty perly,
Předrahé spatříc kamení v libostné
Ploula radostí.

Leč když od poslů projeví se důvod
Těch darů přímý a posel přichází
K námluvám, náhlá zbledalost olívá
Líce panenské.

Posly žas jímá. I chtějí se tázat
Proč ta překrásná takovou milostka
Zbledla úzkostí? Čili jsou to známky
Lásky ochotné?

Růže však stoulí v mlčení tajemném;
Leč slavík, jenž kryl v sklepeních se jívy,
Choť její dávný, velebiť započne
Písněmi růži.

Růže ruměncem zarudá novotným,
Tvář se jí krášlí spanilej; milostněj
K pěvci pohlédá a z niter vyzývá
Sladčeji vůni.

Tož posel vroucnou jich obou zře lásku
Zpět domů s darstvem se vrací; a démant
Výsledek spatře takový z bolestné
Tužby dohárá.

9. Jinoch a děva.

Bylo ráno, démanty se skvěly
Ježto v rose snuly slunka střely.
Brána nebes celá v nachu plála,
Jedna říš se drahokamů zdála.
Mraky zašly jako cizé lodě,
Ptactvo pělo chválu o závodě.
Zoře právě sestoupila s trůnu
A se skryla v předešlosti lůnu.
Usmálo se slunko na den z jitra,
Pousmál se jinoch z toho vnitra.
Jinoch mladý jako ráno mladé,
Když své krásy na odivu klade.
Stála růže ovanutá září,
Zřela s láskou do slunečných tváří.
Byl to právě rozvinutý pupen,
Sladkou něhou dýchal každý lupen.
A ta růže byla sličná děva,
Byla sličná jako v ráji Eva.
Spanilost jí vyhlídala v oku

Vděk se v každém ukazoval kroku.
Jako hudba vydávala hlasy,
A sám hedbáv byly její vlasy.
Ruce její byla hebká lyka,
Jako stříbra uhlazená plika.
Jako sosna vzrostem byla štíhlá,
Krása její byla nevystíhlá.
Na růži jak slunko usmívá se
Usmál jinoch na děvu se v kráse.
Dnes se měla zplniť jeho tužba.
Objednán byl pro něho dnes družba.
Měl on přivesť milovanu děvu,
By mu byla v žití na úlevu.
Ne to slavík růži své se kořil
Jinoch k děvě sladce pohovořil:
Neslyšíšli, jak ty zvony zvoní?
Nezříšli, jak nebe se k nám kloní?
Chvíle naše jest již nedaleka,
Bláha na nás otevřeně čeká.
Pojď má milá před oltář pojď Boží,
Páně kněz tvou ruku do mé vloží.
Nech se potom zlý svět na nás šproučí?
Již nás nikdo více nerozloučí.
I šla děva jako vesny kněžna,
Jak kdy plove vodou labuť nežná.
A šel jinoch jako jarý sokol
A si vedl jako by šel v okol.

A když přišli posléz do kostela
Světla na ně odevšad se skvěla.
Došla jim tu přematorná chvíle.
Padla milost na ně v božské síle.
Vzal kněz ruce a je štolou svázal,
Prsteny jim zaměniti kázal.
A co z ustou ploula jemu slova
Byla duším rosa opravdová:
V prstenu se věčná pravda zračí,
To vám dobře pro náuku stačí.
Jak se prsten ztrácí celý v sponce,
Takto neznej láska vaše konce.
Jedna jenom bývej ve vás duše,
Netkne se vás jedovatá kuše.
A nač říkat co jim ještě pravil,
Jak Pán stav jich důstojnosti stavil?
Netekou to proudy kopaninou,
Svaté proudy se v jich duši vinou.
A jak hoří na oltáři svíce,
Srdce jejich hárá láskou více.
Netetelí krajem hlas se zvonů,
Nechvěje se lupen na dne skonu,
Leč to srdce ona mladá tlukou
Nad slov Páně přemilostnou ukou.
A když vyšli z lidského ven těsna,
Zkvětla v růžích na tváři jim vesna.

Jak zář luny lihotá se v proudu
Tak jim rostla rozkoš v každém oudu.
Démanty se rozehřály hory,
Anjelův jim sladce hudly sbory,
Vzduch jim všady libým dechem vanul,
Blankyt na ně zevšad blaho kanul.
Jako slunce zářily jich zraky.
Oblekl se blankyt v barvu modrou,
By zřel celý na svatbu tu bodrou.

10. Řeky Moravské l. 1863.

Po Moravě bylo všady hlučno,
Po vzduchu zpěv rozlíhal se zvučno.
Celá zem se dala na pochody
Na pochody pro posvátné hody.
Slavnému se pěla sláva roku
A víc více rostla v každém kroku.
Vešly v radu také zemské řeky,
Jakby své též měly jeviť vděky.
Což my budem jenom samy němy?
Nepůjdeme na ty velké sněmy?
Slyšte jenom, jak to pěkně hudá,
Nebe nad tím od rozkoše rudá.
Postavme i my se v četnou řadu
A se na pouť dejme k Velehradu.
Přišly řeky na poradu sborně,
Vedly sobě všeckny jednosvorně
Přestávaly všecky na té radě
Na posvátném stanouť Velehradě.

A když vedla otázka se zbodra,
Vykročila do prostředku Odra.
Pyšně sobě ve svém vstupu vedla,
Na přední hned místo sobě sedla.
Bylo vidět, že je jí věc cizá,
Že k ní láskou mysl neoslizá.
Zpupnost jen se jevila jí v zraku,
A tvář zdála stát se v černém mraku.
Můžeteli svojich proudů ostat?
Což když proud vám dešti počne vzrostat?
Nezajdou-li všeliké vám touhy?
Kdož vám tehdá bude vésti strouhy?
A ta slavnost neliž ona marna?
A ta zbožnost nenílíž jen svárna?
A když hanu pronášela dále,
Povstal povyk na ni v celém sále.
Zříť, že naše nemiluješ líchy,
Pod žezlo's ty dostala se pýchy.
Duch tvou mysl zajal zcela jiný
Vyjdi, vyjdi raděj do ciziny.
A když vyšla v nádherné své pýše,
Byla svorna veškerá řek chýše.
Snadno se v ty sjednotily soudy,
Že chtí vlíti do Moravy proudy.
Že se chtějí k Velehradu nésti,
Že je tamto Morava má vésti.
Z toho vzešla pravá radost vůkol,

Že teď zdaří svorně se jich úkol.
Jedna jenom hoře vedla Dyje,
Že tak v dáli Velehradu žije.
Že chce ráda do Moravy tihnouť,
Leč že nemůž k Velehradu stihnouť.
Že plouť cestou musí velepestrou,
By se mohla spojíť se svou sestrou.
Snadno shodly se tu na nesnázce
A se v přímé utvrdily lásce.
Ještě nezanikly tyto zjevy,
An tu do jich uší stihly zpěvy.
Oslava se rozléhala všude,
Myslelbys, že samo nebe hude.
Divem všechny postanuly v tichu
Stály celé pohrouženy v slychu.
Velehradu týkaly se zpěvy.
Kdež se velké přihodily zjevy:
Jaký hrad jest onen Velehrad!
Jaká vzešla o něm mocná zpráva!
Rozkvetl se kolem něho sad,
Sídlo vzala na něm veleslava.
A ta sláva vznášela se k Bohu
Jak prut dýmu vzhůru na oblohu.
Slyšeli to ptáci s úžasem,
A se na svém stavovali letu,
A s těch písní věštím ohlasem
Poletali do kruhu všech světů.

Hvězdy si v těch zalíbily plesích
A je slavně pěly po nebesích.
Zněla píseň jako dálné hromy,
Že se zvukem ohýbaly stromy!
A zas byly hladky a zas sladky,
Jakby zněly slavíkovy zvratky.
Zpíval národ v rozníceném toku,
Zpěl to na čest tisícému roku.
Řeky stály zaraženy divem,
Tonuly víc více v ohni živém.
Zahořely láskou prouz a prouze
Roztoužily mohutěj se v touze.
Opustily na čas svoje žídla
A v ta blahá podaly se sídla.
Šla tam každá děvě bilé rovna
Rozkoš její byla nevýslovna.
Celý rok tam potrvaly v tíši,
V podzim ve svou vrátily se říši.
Proto rok ten vládl pořád v suchu,
Poutníkům to bylo na odtuchu.
Po celou pouť byla jasnost jedna,
Obloha vždy byla jako medna.
Samy řeky, když se daly zpátky,
Velebily proslulé ty svátky.
Že to byla slavnost přemilostna,
Zbožna, cudna, přeliba a cnostna.
Bylo slyšeť všechny řeky zpívať

Až se hvězdy započaly dívať:

„O roku veleposvátný
Ty všechněm věčně památný!
Tys všady jak rek vítězil
A zlobu vraha omezil.
Tys kráčel jako bohatýr,
A rozsíval jsi všady mír.
Tys kráčel jako s nebe duch
A žehnal tobě věčný Bůh.
I sprovázeli vesele
Tě na všech cestách anjelé.
Tys stavil důvod nářeků,
A zapravils dluh nevděku,
Všem mocným vrahům zůstal práv
Tvůj velebený svatý háv.“

Dlouho zněly sladké písně hlasy,
V národ vešly na povéčné časy.

12. Sestup Páně.

Po skonu svém sstoupal Pán náš do hloubi pekelné,
Anjelské tam též s ním šlo komonstvo dolů.
Slunkem skvěl se celý, v plamenech jeho vozba se leskla,
Vítězným máchal převšude kříže znakem.
Hrozná brána pekel věčným byla zamčena zámkem,
A čtveraké z kamenů závory střáhly ochod.
Leč skvost záře skvělé pronikal všemohutně vše brány,
A šla, co před slunkem, záplava v pekle rudá.
I rmoutí se satan, blednou jemu líce a tuchne
Zrak mu, strachem divným podkolení mu klesá.
Jednak strach vyznať se stydí a všemožně ho skrývá
Ve zlostných, jak had jed kryje v houšti, vzdorách,
Předpeklí sladkou hýbať se započne radostí,
Jak zář v peklo, vniká jistota spásy k duchům.
Již stál Pán u brány nyní! Ohromně tu hlas jde:
Otvortež vrata! Král Slávy strojí se vejíť!
Náramná v útrobě bolest jala knížete pekla,
Jednak vzdorně velí: Střezte mi dobře vrata!
Hejna celá zloduchů na pomoc tudy k bráně hrnou se
Otvor zabrániť Pánu, chtějíce mocí.

Leč tu vniká trojitým proudem zář v peklo a prostor
Všecken rozléhá náhle svatým se zpěvem.
Jesti to zpěv vidcův. Teď! Teď! Předpověď o Pánu
Opětují, teď Král již jde a pouta zruší.
Leč ďábel předc v pýše volá: Kdož Slávy je králem?
Bych měl já sám král pekla kořiť se jemu?
Tehdy se anjelské v slavném hlase ozvaly kůry:
Král ten Slávy je Bůh v díle a vládě jedin.
Brána se láme tudíž a puká na drobty a třístky
A droponí se na sám závory všechny popel.
Hrůzou ďábli trnou; i satan teď pýše na úkor,
V žel se a stesk dává: ach běda nám je! běda!
Darmo strojí ukryť se někam ten lidstva vražedník,
Omráčen světlem v hrůze na půdě padá.
Pán tu mluví a co hrom rozléhá hlas se okolně,
Každé z posvátných úst jde co blesk mu slovo.
Peklo, vydej loupež, jakovou's bez práva potáhlo,
Svou jsem Já získal všecko si lidstvo smrtí!
Chopte, velí teď Pán, choptež toho škůdce a zlobce,
Poutej v těch ve tmách let ho tisíce řetěz!
Otci svatí s plesnou se vinou ku Christu radosti,
A před Ním padají v lásce pokorně na zem.
Jednoho z nich Pán k sobě volá přistoupiti blíže;
Byl to Adam, první lidstva celého otec.
On se tudíž blíží, jednak dostoupiti Pána
Váhá, pamětliv svého jsa pádu v žele.

Střídala v něm s bázní se radost, slzy tekly mu s tváře,
Padnuv on obtoulel ustoma Páně nohy.
Pán ho milostně přijal, pozdvih ho ze země, požehnal
Jej křížem, neb v něm veškeré lidstvo viděl.
Pak šel blíž Abrám, jasná jemu proudila rozkoš
Z tváře, že zří toho teď, jenž se mu druhdy jevil.
Sbor věstců a David v čele jich přistoupili teďhle
V prospěvu, rozléhal veškeн obor se pěním.
Posléz přišli také potopou schvácenci, co pozdě
Káli se, když zhoubná jim šla do ústa voda.
Ještě na jich tvářích slzavé neobeschnuly proudy
A v prsa svá, hříchů svých želejíce, bili.
Jim Pán v lásce pravil: Pláč Váš a v potopě pokání
Vystálé s pokorou obmyly hříchy Vaše.
Teď již ke všechněm v přelibém dí usměvu: Pojdte,
Aj tu již otvírá sličně se brána nebes.
An to praví, blažná do všech se tu ostraba vlévá
A s plesotem hlasným následují ho v nebe.

C. Nápisy.

1.

Do hlubokých s břehu vod pacholátko upadlo,
  Pro sličnost mu lidé anjela jméno dali.
Od smrti od náhlé ho kalá nechránila krása,
  Anjel s nadhvězdných jen zachoval ho nebes.
Tož tváří k němu líbeznou tak promluvil anjel,
  Oddav lílijový prut na památku jemu:
Poslední pacholátko milé, tvůj tento buď úpad,
  Nesveď rozkošná k hříchu tě nikdy libost.
Svět moře jest, břehové po všem světu valně se šíří,
  A člověk padkou snadno se potkne nohou.
Prut ten vezmi sebou, ten řiď tvé cesty budoucně,
  Až ti změním s květným palmy ho druhdy prutem.

2.

Nejlepší oběť věnovať Bohu svému se chystáš,
  Srdce mu dej, láskou jenž k lidu vroucně hoří.

3.

Proč s takovou se snahou trápíš hříšníku o poklad,
  Jenž jsa prchav tebe již zítra holého nechá?
Poklad dnů sbírej, když smrt tě zasáhne, bys aspoň
  Den ku pokání měl z pokladu svého jeden.

4.

Mně se pokoř žádá české řeči v pýše německá.
Dí ona jí: Řeckým až naučíš se chorům.
Jim tedy uč se zatím a mně již předc poklidu popřej,
Bych svou krásu zrakům tvým směle mohla jeviť.
Pak vyznáš sama o mně světům: Tak sličně si vésti,
Já neumím, do své již mne ty přijmi školy."

5.

Proč takovým bouříš přespupným, bystřino, pádem?
Prázeň tvou v krátkých slunko ukáže dobách.
Tyť pohrdať mě učíš marným křiklouna rydáním;
Béře jenom z klidné úrodu lícha řeky.

6.

Víno s vodou smíchej, hned obé sladnouti počíná,
Za vděk kmen vinný dal to chovance vodě.

7.

Ajhle tu sestra leží! V službách uchřadla pro lásku.
K uzdravení bratrů ráda přejavši neduh.
Jí za vlast byla země cizá, za bratry cizinci;
Teď bratr jí anjel, vlast věčité je nebe.

8.

Kdož kráčí tak mdlou váhou? Toť jesti zahálka.
Kdož tuto takto kvapí? Toť spěje nouze za ní.

9.

Uč se spořit, lide náš! Útratník sám se vyhání
Ze skvostných do chudé jámy nemoudře hradů.

10.

Na slovo dej si pozor! Můž být z něho jiskra, v jejímžto
Zážehu odhárá bratrova bláha celá.

11.

Kdož vlastní viny část skládá na bratra, neuzří
Nad temenem se klenout svým duhu lásky Boží.

12.

Přemnoho aj kvítkův otvírá slunku se v lásce,
Jedna slunečnice pak vezdy po něm se točí.
Toť přímĕr jest náš! I není dost srdce otevříť,
Potřeba jesti celé oddati srdce Bohu.

13.

Kdož do zrcadla hledí, z tad nemnoha zisku dochází,
Vlastní skutky jenom jsou to zrcadlo pravé.

14.

Proč pak oněch pláčeš, jenž v hrob jsou klesli pokojný,
Jichž zbožná v blažený již duše došla život?
Ó těch radše lituj, co žijíc v blaženosti tělesné
Ve hříšné duchovou smrt pleti zjevně nosí.

15.

Jak tělo máš krásné! božství v něm bydleti může,
Leč duše tvá se hodí anjelu škůdci jenom.

Buď těla krásu opusť, buď spoj s ní krásu duchovní.
  Tenť i onen vráží k mysli nelibě nelad.

16.

Dála se dřív králům, děje teďhle se pochleba láji,
  Ondy zlatem, blátem teďhle zdobí se lichost.

17.

Kdož práv jest, jen mužně projev své do světa právo,
  Každá křivda jenom z trestiny berlu nosí!

18.

Podmílá proud lípě kořen, jejž v lásce vlažíval,
  Člověka tak loupí vezdy ctižadba o čest.

19.

Proud-li se rozvodní, rolník k vlažení ho užívá,
  Tak chtíčů vášní k ovlaze cnosti užij.

20.

Hřích každý záminky hledá; záminka ta jestiť
  Barvou jenž hodlá černocha mermo zbělit.

21.

Pohleď jak citron vždy nový květ z větve vypouští,
  Nežda je až dozrá plod počatý mu v krokot.
Takto vždy dál svá díla dělej, mzdy nežádaje náhlé!
  Blah komu hrob z dobrých zkvítati může činů.

22.

Že Slovan jest jen Němcův opice,
To hlásaly nám všechny ulice.
I plesej Čechu, řád je ustanoven,
Že nyní jsi i Němci roven.

23.

Aj mravenec tě učí, jak máš prohlédati k píli,
Leč za takou ho umíš náuku jedno šlapať.
On na tě trestu volá za taký s ním od tebe spůsob,
Druhdy šlapať na tvé hlavě lenivče bude.

24.

Zlý hodlášli skutek svížím zlým zlepšiti skutkem?
Osladnouť sťávou můžli pelunky hořec?

25.

Aj jak stín za tělem v nejužším úvazu kráčí!
Tak s vírou dobré skutky mají se pojiť.

26.

Máš slova překrásná! Co zlatý však klíč mi pomůže,
Když jím odvírať bránu nemožno hradu?

27.

Roď plody a ne pouhé lupeny,
Tož nebudou tvé spisy tupeny;
Ne kouřem než plň světlem chalupu,
Tož nevzdá tobě nikdo potupu.

28.

Háv maje David,
Nic nemoh spravit,
Když svlékl těžký háv,
Byl vrahu svému práv.
Tož dejte se nám žičiť svobodou
A budeme se hájiť s výhodou.

29.

Po dvě stě let spal náš národ, byl spánek otavný;
Strom střebe moc v zimném spánku k novému jaru.

30.

Duch plavcem, živobyt je mořem, tělo jesti korábem,
Za přístav slouží hrob, domovem je nebe.

31.

Tehdá vládla jasná potěcha,
Divadla když byla bestřechá.
Budovu teď máme ukrytu,
Nejde na ni jasnost s blankytu.
Proto nyní lidské hrudí
V divadle se trudně nudí

32.

Ó jste vy lidé vzdělaní,
A jste vy praví umělci
V řád pojí vás jen tyrani
A hyd jde z vás jak hřebelci.

33.

Ha jaké verše jsou v tvé básni,
A jaký jestí jejich rým,
Mně při čtení jdou octy z dásní
A palčivý jme hrdlo prým.

34.

Dobrotivé múzy darem
Všech svých veršů vládni tvarem,
A tak květy sadu veď,
Ať se nezří hradby zeď.

35.

Nechtěj slasti hledat kdež jí zhola býti nemůže,
Nejkrašší tolikéž kvítko hořekne chuti.

36.

Aj ze svých ňáder každou moře mrtvolu zmítá,
Tak ze své smítej veškery hříchy duše !

37.

Když tě dnové světlem vedou,
Zjemnuj sobě cestu vědou.
A když vedou tmou tě čírou,
Osvěcuj pouť svatou vírou.

38.

Došlo tělo vámi práva,
Za to vám jde slušná sláva.

Leč to vaši slávu ohaví,
Že mu dobýváte nadpráví,
Činíte tak z lidí chtíčův roby,
A jich blahu ustrájíte hroby.

39.

Kdež pravá jesti svoboda,
Tam zlochtíč žádný nehlodá;
Jen ten si snoubí pravou svobodu
Kdo chtíčů nectných zmáhá lahodu.

40.

V tom že nového musí cos díti se jednako smýšlím,
Leč různím od vás v tom se co k cestě hledí!
Vy k trolení a ku bourání jen vezdy se máte,
Já vždy raděj hodlám stavěti stavbu novou.

41.

Tři jsou hvězdy svaté již v pouť dalo člověku božstvo:
Pravda a dobro a k nim krása co hvězda třetí!
Kdež s láskou se druží, ve světle tu lidstvo chodívá,
Kdež nepojí se spolem, k stínu je jedna druhé.

42.

Kde chce místo umy zastať věda,
Co tu možno volať, leda běda?
Za mláď kde chce vlásti staroba,
Tamto za zdraví zrá choroba.

43.

Nic stálého není tu na tom světě. Stále a vezdy
Po stálých v stálé žadbě ty dychti věcech.

44.

Tvým ohněm špatným zahřáti se nikdo nemůže,
Leč tvůj kouř učinil často mnohého slepým.

45.

Tím má víc ostrosti ocet, čím víno je sladší,
Tak můž nejhorší úhonu vzíti světec.

46

Blah kdož za mládí s nevinou svět tento opouští,
Jak kvítek skosený v oslavu Páně s rosou.
Leč blažší, kdo přemoh světa úpaly cnostně v podešlém
Stáři v pernu Boží vejde co kysta zralá.

47.

Na svět onen člověk co statek nic vzíti nemůže,
Leč ten, jenž původ tam z toho béře světa.
Blah kdo v pozemsku žijíc, do nebes pouť v mysli konává,
Po smrti šťastně druhý tamto nalezne domov.

49.

Ejhle pavouk bez přestání své sítě tu spřádá,
Z myšlének filosof takhleto svět si tvoří.

49.

Cnost veliká v jedné se celá ve cnosti zrcadlí,
V jednom kvítku celá vesna se může viděť.

50.

Žij ve světle svatém božské mravnosti a druhdy
V smutné době měsíc, vzbleskne ti slunko svitem.

51.

Což vše ti strom dává! V hladu plod, stín v horku a teplo
V zimě, kolébku skytá v mládí, v starobě rakev.
Již za stínu stromů vznášej jak pták se do výše,
A blaženého tu strom tobě vyroste žití.

52.

Rydlem lásky napiš v duši dítěte písmo o Pánu,
Čísti je na smrtné posteli ještě bude.

53.

Prostor a čas nám smrtníkům jsou závada stálá,
Že věčnými nemůž duch se blahostmi žičiť.
Leč dán nám kvítek, jímž čas, jímž prostor uhýbá,
Jímž běh tvorstva ztichá, jímž nebe v zem se mění.
Kdož kvítek ten jest? Vroucná modlitba to jestiť,
Když se vší myslí duch ponoří se v Bohu.

54.

Proč člověk komu křivdu činil naň více hněvá se?
On svou křivdu jenom v tom potopiť chce hněvu.

55.

Aj býlí zanechavši květů vždy se ku plodu mívá;
Nad píseň bývej převšelikou ti skutek.

56.

V slávy ty sad stoupej, byť byl všeho květstva oloupen,
Roste vždy tam kvítek hosti novému nový.

57.

Žij co jinoch, zanechav smušilou k pozdějšku matornost;
Bez květu plod, podzím bez jara býti nemůž.

58.

Ó dare výborný! Po čtvrt století mi doneslo
Kněžstvo, co jsem kdy učil v dar na památku kalich.
Ve čtveru tam sličných smaltů čtver krásně se obraz
Vyskýtá a čtyrem nás mile cnostem učí.
Jest obraz Františka jeden, jenž z lásky ku Pánu
Obětoval se celou službě chudinstva duší.
Jest tu Cyril s Methodem, jenž osvětu vlasti donesli,
Jest Klement, dolovať jenžto pro Pána musel.
Nad nimi pak vznáší vznešený bohomatky se obraz,
V níž snoubí všechněch cnost se přelibě řada.

Kam jsem měl ten dar, leč sídlu Velehradu dáti,
By vzali jej k službám svým mile Otci svatí.
Jest let právě tisíc do naší co zavítali vlasti,
Nech vroucích nese dar tento památku vděků
Přijměte Otci svatí ten dar v blahovůli a dejte
Všem těm cnostem u nás kvésť po tisíce roků.

59.

Aj, jak dub tu tvrdý s měkkou lípou se bratrsky
Zasnoubil; kmen jich hned v dole sňal se spolu.
Odtud dál rostouc, nechtí se opouštěti vzájem,
Až se také obapol jich ratolesti pletou.
Tak dub zná spurnost vrodilé překonávati síly,
Ó Germáne činí příroda k tvé to uce.

60.

Moudrost přírodoskumců.

Ovce a hus nejvíce mají v svých fosforu mozcích,
A proto v nich nejvíc zvěřstva rozum se jeví.

61.

Hle, jak jícen Vesuvu
Vychrluje kamení,
Takto vidět pomluvu,
Jak z ní zkáza temení.

62.

Růže, kterou připnul na hruď tvůj, dívko, ti mládec,
Tak náhlou na tvém ňádru uvadla dobou.

Zdaž-li oheň to tvojich ňáder byt růže sežehnul?
  Zdaž krašší tebe zříc růže uvadla studem?

63.

Byl člověk rájem, když sám měl v ráji obydlí,
  Byt však v ráji ztrativ, ráj také v sobě ztratil.
Kdož hodlá ráj v sobě štěpit, ten zbožně obydlej
  V ráji onom, jejž Bůh v církvi pro lidstvo štěpil.

64.

Tví spisové nejsou, leč jedna oteklina mocná,
  Jenž nakazit neduhem část těla drzne zdravou.
Čest lidu v necti hledáš, z kalužin jenom píti podáváš,
  Za chléb jedno sytíš jej muchomůrky stravou.

65.

Journalista.

Aj muž pěny a muž plynu,
Jak se tuto chápe činu!
Klektá krajem, jako čap,
Sbíjí desky na koráb.
Kdo v té jeho plyne lodi,
S tím on sobě v přízni vodí,
Kdo s ním spolku netropí,
Toho v moři potopí.

66.

Na zlatě mám hojnost a chovám na stříbře bohatství:
  Mé zlato pak jestit — slunko a stříbro luna.

67.

Aj světluška čilá co smaragd na kvítku spočívá,
A z růží na zeleň trávy přeletno sedá.
Takto pojí náděj s vroucnou přesličně se láskou,
A věčné se rodí světlo společně z obou.

68.

Genus irritabile.

Propudliv prý poetův je rod!
Přísloví to přichází mně vhod,
I ta špetka popouzí mne k hněvu,
Nemám-liž já v sobě žílu zpěvů?

69.

Nepřináší bez kořene
Nižádný strom ovoce,
Bez základu nevyklene
Stavení se vysoce.
Víra základ, víra kořen
Mravného je života,
Kdež ten zmořen, onen zbořen,
Tam poušť holá šamotá!

70.

Potkla se kdys v nebesích, když božstvu podávala nektar,
Héba a již krůpěj z nektaru padla na zem.
Kdež nebná krůpěj ta ukápnula, tamto se réva
Klíčila; též nektar bratři ve víně pijem.

71.

Kdož barbar? Každý, kdož v člověku člověka nectí;
Též Řekové dávní barbary právě slují.

72.

Znej sebe sám, to velí dávná všemu člověku moudrost,
Leč výrok ten jen moudroty půlku chová.
Shůry přišed náš Pán doplnil tuto výroku újmu.
Zapři se sám! Toť jest výroku půlka druhá.

73.

Se svobodou bludorádci noví zasnoubili rozbroj,
Leč nevěstu v prvé choť noci hnedle zhubil.

74.

Aj jak v chrámě svaté na sklech se tu vleptaly tinty!
Již žádnou odníť nelze jich od skla umou.
Tak kdož dítky učí, v duše jim vpal Páně podobnost,
Nesmazným pátnem; jsouť ony chrámy Boží.

75.

Když se světec v Hindech podjal přísného pokání,
O trůn svůj bohové třásli se všickni strachem.
Teď bohové trůnem bezpečte se; veškero lidstvo,
Výhost postu dadouc jedno požitby hledí.

76.

Mívej víru za nic, za hlupce vše věrce a moudrým
Klaď nevěrce jenom, k slávě to cesta pravá.

77.

Kdož hodláš čínské zhlídnout vzdělanosti podobnost,
Viz ženu jich; na svých jíti nemůže nohách.

78.

Krásen věk je mladý, v něm ráj kvete převšady svíží,
A proud sladkodechá kvítka milostně vlaží!
Tak blaho jest mládí každého to národa — nad ním,
Prostírá se kolem záplava záře blahá.
Přešťasten, kdož často chodí v ony národa ráje!
Odtamtud s bytným veždy vrací se plenem.

79.

Dvé křídel má pták, aby moh všady ve vzduchu lítať.
Láska také křídlem buď znamenána dvojím.
Jedno je láska Boží a druhé jest k člověku láska,
Jen kdy se obě spojí vzlítati možno duši.

80.

Mužným ten jest, neméň mužným onen,
Vydali se v souboj nezákonen,
Rozhodnouti chtějí železem,
Kdož má ostať v pravdě vítězem.
Nemáli kov původ z půdy slepé?
Kterak dáť můž rozsouzení lepé?

81.

Když je jasen blankyt, dává nebe dvojně se zříti,
An na čirých obraz svůj také píše vodách,

Leč když vznikne tmavá na blankytě bouře nebeském,
  Hned ztrácí krásné jí obojí se nebe.
Tak duše prostočirá dvojné nebe pěstuje v sobě,
  Ve mravu jedno svatém, v osladě čáky druhé.
Leč když hruď dá ovládnout od bouře se vášně,
  Tou bouří zakalí v ní obojí se nebe.

82.

Fotografie.

Nevím, kde ten Fébus oči měl,
Že se děvo v tebe zahleděl!
Vylíčil tě sličněj v obraze
Než jsi ve skutečném úkaze.
„Krásy vnitřní blesk ho obklíčil,
Proto tak mne krásně oblíčil.“

83.

V Římě se chrám chválí, chválí se v Miláně podobně
  Leč z pramenů různých obě ty chvalby řinou.
Tam velikán velkou tíží na tě mocně dorývá,
  Sad tu blahých mramorů libě řadou tě vodí.

84.

Buď básník orlem, jenž vznáší k blankytu křídla,
  A vtírá v čiré slunka paprsky zraky.
Buď básník labutí, co peruť nad květnice zdvíhá,
  A shlíží v čistých vod se zrcadle libém.

Buď zbožným co pořád pohudá své hymny skřivánkem,
A svým blažně pěním svízel oráče kojí.
Buď sladkým, jenž hruď jímá zpěvy svými slavíkem,
A vlívej všeliké slasti do ňádra lidem.

85.

Kdož nevládne sebou, ehoden ke vládě se hlásiť;
Kdož panovať chce jiným, otroka v sobě zahub.

86.

Bystřina náhle tekouc odrývá úrodě půdu,
Proud prospěšně jenom jenž teče zdlouha vlaží.
Zvolna ty pospíchej, neduhův nedohoň se nemoudře,
Kdož tuze vémě tlačí, ten dodojí se krve.

87.

Každá véc má rub a líc;
Nač ty volíš hleděť víc?
Jenom kdo jest hlup a tup,
Kledí pořád na sám rub.

88.

S tím kdo nemá co ztratiť nikdá se ty v půtky nepouštěj,
Byťs ho přemoh', samá půtka tě pomkne v nečest.

89.

Před těmi stín kdož chtí ho lapiť jen dále utíká,
An naopak se za tím kdož chce ho zbýti žene.
Tak tím čest uprchá kdo mečí jmou se dojíti,
S tím jen, kdož jí zná nedbati družbu vodíc.

Pozdě braň oblékáš, když vrah ti zasáhl na šíji;
Ozbroj mládce ukou než se zlovášně zrodí.

90.

Kdo schody své chce umýt, od nejvyššího počíná,
Na schody na spodní sicby potekla špina.
Tobě tu příhodný dává opravče, se obraz:
Od sebe počni, tudíž oprava přijde sama.

91.

Čáp tebe uč jakovou rodičům máš spláceti úctu,
Vlastní jim v stáří půjčuje křídla svoje.

92.

Když železo se rozžhaví,
Hned v růže lesk se upraví.
Tak zlá si vášeň počíná,
Šperk na svou šereď popíná.

93.

Proč ten cesty koná? By potom doma šťastněji bydlel.
Tak putujem tu, bychom kdys v nebi šťastně žili.

94.

Vedro i mráz a nečas s pohodou ve přírodě snášíš;
Tak snášej nelibé v tom světě lidstva mravy.

95.

Často poteskníváš že nemůž náš šťastněji národ
Ze mhlistých posavád k jasnu dobyť se mraků.
Za dne měsíc lehkým mračnům podobá se přečasto,
Leč v noci jasně šeří an doba došla jeho.

96.

Nautilu buď podoben, když zlá na tě přijde nebezpeč,
V slunku plová hadinou, v bouři se na dně tají.

97.

Kdož v noci nesvítí, hvězdou ten slouti nemůže;
Kdož hyne v strasti duchem slouti nemůže mužem.

98.

Želvu si vpiš ve hloub své útroby rydly zlatými.
Ma hřbetě svém vešken dům ona vezdy nosí.

99.

Kyprida se zove bohyně,
Která mravy kypří nevině.
Chcešli žíti v čisté nevině
Varuj Kypridy se bohyně.

100.

Hudba není hudbou, kdy radost jen v srdci budívá,
Tať je pravou hudbou, jenž z ducha ohně křeše.

101.

Což to humor? Snouben to s citem vtip jesti. Dno k víku,
Hloub k výšem, k slze smích, trestinu k žezlu pojí.

102.

Kdo se v kypré mravy nevydá,
Nad tím nezavládne Kyprida.

103.

Kde zbožnost nemá zárodu
Tam straší čirá příšera,
Kde víra nemá průchodu
Tam béře sídla pověra,
Kdo nemodlí se Bohu
Ten kleká před mátohu.

104.

Čím hora více hledí hlavu svou povznášeti vzhůru,
Tím víc okrývá témě její se sněhem.
K útěše to skromným, stává se to k výstraze pyšným
Těm protiví se, oněm Tvůrce milosti skytá.

105.

Mláďata páv na strom na svých nese k noclehu zádech
Z rána sletěv, kyna jim k sobě je létať učí.
Od něho již pěstoune milý příklad si vypůjčiž,
Jak se k samostatoé ke vzdělanosti vodí.

106.

Nechtěj býť bylinou, co kořen svůj v půdu zapouští.
Nechtěj býti zvěrem, jenž k zemi vežd hledí.
Leč květu buď podoben, jenž rád ke světlu se slunka
Vzhlídaje otvírá ňádro a mízu ssaje.

107.

Host každý vzácný doma jedno se řádně přijímá,
Chceš Boha míť hostem? stroj v hrudi své si domov.

108.

Strom nese ráz jakový mu kořen byl vštípil, a jehně
Ve svých vlastnostech ráz nese matky svojí.
Duch lidský zdali z úst nevyšel Boha Tvorce?
Čí povahou má svůj krášliti tuhle život?

109.

Dvakrát pták se rodí. Napřed jako vejce se líhne,
Dále se proklubnuv sobě skořápku rodí.
Takto porod se dvojí sbíhá u člověka k spáse,
První z matky, druhý pak se rodí mu z ducha.

110.

Příroda ostává ve svém běhu vezdy si stejna,
Člověcká napořád svěhne a mladne mysl.
Tož člověk vždy mocí větší na přírodu vráží,
Avšak předc pod moc přírody často padá.
Kdož z těch nesnází vyprostiti platně ho může?
Jen nadpřírodné příroda vlády slyší.

111.

Zpěv tobě, lide, vezdy sluší,
Jenž k životu tvou sílí duši.
Leč zpěv jenž duši tvoji slabí,
Ji chabí svrabí a ji krabí
Ten patří zasuť do úžlabí.

112.

Blankytná věčnosti znakem jest barva, nebesko
Jest jí vlast, zem jen v kvítku ji zřídka vidí.

113.

Což tu společno prosím s tygrem malému komáru?
Ten řve, onen bzeje, leč jsou krve žedni obá.

114.

Tak hlup muž jestiť, žena tak jeho moudra, že řekneš
Kdyz muž spal vzav Bůh mozk z něho zděl mu ženu.

115.

Dobře činíš, na prsou dáváš visnouti si křížek,
By v tvou zlá vášeň vjíti nemohla duši.

116.

Když tebe svět stíhá, když hvězdy ti všechny zanikly,
Předc-li to chceš tenkrát od světa bráti pomoc?
Sám v sebe vstup; dřímá platná tam v hloubi mohutnost,
Jí sebe ovládnuv vlásť světu mocně budeš.

118.

Ajhle kterak krůpěj zachvívá tamto na listu!
Však než padla, raná vsála ji záře v sebe.
Když tvůj duch tu klesá, tíží těla svého potištěn,
Bůh, co ho dal, nazpět jej v nebe k sobě volá.

Leč v tom jest rozdíl. Krůpěj zcela v záři vymizne,
Duch však jen šlechtí svůj v Bohu sobě živel.

118.

Odříkat, kdož jest moudrým, se tu na světě zvykni,
Spíše tak odřekneš svého se druhdy žití.

119.

Měj svou hruď k Bohu otvořenou jak lílije mívá,
Leč rada tvá buď jak růže stolistka plna.

120.

Jelena kdož toho zabil?
Myslivec si na něj nabil,
Střelil a v tom střela hromu,
Ku zvířeti padla tomu.

121.

Proč ten břečtan prohlodá
Stěny starých hradů?
Takto mátě příroda
Kryje časů vadu.

122.

O ty sysíčko milé, první ty poselkyně Vesny,
Jímž předchodně ta svou návštěvu kněžna jeví,
Úhledným spanilá nekrásila vesna tě rouchem,
K úrupným se zimou háv dala tobě bojům,

Avšak vnitro plesá, když tvůj zableskne se příchod,
An za tebou všeliké vesny dvořanstvo chodí.
Zdrávo sysíčko budiž! Tys mého pronároda obraz!
Tvůj pohled sladkou náději ve mně budí.

123.

Sestiměr vážný mocnému se přílivu rovná,
Leč pětiměr nazpět v odlivu proudy vrací.

124.

Šostiměr je rytíř, jenž mužně do bitvy se dává,
A pětimír je panoš, jenž oruží mu nosí.

125.

Proč jambe, jonáku ty roučí,
Se hněv tvůj takto velmi proučí?
Díš: Proti katům nesvědomým,
Jenž dělají mne pořád chromým?
I uchláchol cit svého hněvu,
Jde z Řecka host k nám na návštěvu.
I napravíme tuto škýru,
A dáme tobě řeckou míru.
Tvá bytnost celá poomladne,
Míť budeš nohy k plesům snadné,
A pro lahodu svého vzletu,
Se staneš divem všemu světu.

126.

Národní píseň bohatý jest v háji potůček,
Jenž chřestem z květných luk plyne v temno lesů,
Chod k němu pouť vonná, vůkol pěje ptactvo a slunko
Oblévá ho milým v úsměvu s výše nachem.

127.

Básník

Duch stápí se v propasť a peřej jej zdá se unášeť,
Leč nad ním vztažená stráž vede sličně duha.

128.

Dudevant.

To velká jestiť mužice,
Krás slohu pravá kvítnice,
Leč v bídnou lidskou útrobu
Jen novou seje chorobu.
Cíl, kam ta vede Sybilla,
Můž býť jen lidstva mohyla.

129.

Dante.

Ten velikán má téme stolebé,
On dosahuje hlavou do nebe!
S ním mysl uleklá a uvleklá,
Jde od očistce rájem do pekla.

I učí nás, že věčná Boží láska
Jest ta, jenž veškerenstvo pojí páska.
Ta lepá jeho báseň veliká,
Jak Horeb nad pustinou vyniká.

130.

Metastasio.

Tvé verše přelahodně hudou,
Leč slyším přec jen píseň chudou,
Tvé osoby jsou zástup sket,
A vše se hrá jen na pohled.

131.

Corneille.

Živě a stručně mluví, vznáší se do výše a hárá,
Avšak často řinou pitvory místo citů.

132.

Racine.

Srdcem umí hýbať, malovať zná tužby svobodně,
Pravdu mluví, s výší něžnotu slično pojí.

133.

Ariosto.

Já plahočím se světem s běsilým napořáde komonstvem,
Leč prut kouzelný vezdy je v ráji staví.

134.

Tasso.

Cit hluboký s myslí vznešenou v mém srdci se loučí,
V rytmu a verši slaví hudba a malba sňatek.

135.

Calderon.

V tom skvělém sále veškera
Se pojí skvostu nádhera;
Dle páně mocných rozkazů
Hned rodí svět se obrazů;
Ta tužba, co ho proniká,
Ta kouzlem ráje odmyká;
A všady valně divný lesk
Se do života leje stezk,
Až v sladké vůně oblaku
Duch ocítá se v omraku.
Řeč jeho sama hudba jest,
V něm proudí poesie tresť.
To jedno hruď zle ubodá,
Že nevládne v něm svoboda.

136.

Shakespeare.

Kde moře šumí, kde dlí suš,
Vše hlasně volá: To byl muž!

V něm básníkem byl každý kloub,
V něm pněla výš a zála hloub:
Ta byla jeho lahoda,
Že divem žasla příroda.
Byl pln a bohat jeho duch,
Hvězd šepot vnímal jeho sluch,
Zřel ve skrýš srdce jeho zrak
A příroda byl jeho znak.
A jak to sluší pro umu
Vždy vládl žezlem rozumu.
O milá, sladká labuti,
Jsme v celé duši pohnuti
Tvých slyšíce mach perutí.
Sám Apoll se v tě včlověčil,
By Musám v písněch povděčil.
Když hraješ na svou kytaru,
Dešť na nás kane z nektaru.
Teď uhvězděn jsi na nebi,
Kdež Musy tebe velebí.
Choď se svou lyrou podtají
I po našem teď po kraji,
A v národě nám pěvce zbuď,
Jenž jak ty kojí všechnu hruď.

137.

Rossini.

Ten mistr hudbu sličně odušil
Až ducha k vabům krásy ohlušil.

Chod hudby jeho pln jest zlatých pěn;
On uspává jen duši v slastný sen.

138.

Auber.

K rozmaru jedno hledí, proto chrám k tančírně přidílí
A klíží na zdař částice k části spolu.

139.

Meyerbeer.

Ostávám vždy židem, ze všech beru úspěchy vlastí,
A z vrb bábelských harfy k divadlu strojím.

140.

Nezřeně vůni libou skromná zeje v skrýši fialka;
Tak v skrytě též dýmej cnot blahovůni světem.
Věc, díš, jest to stará; leč pomni, že malby se zašlé
Obnovují, aby v jev krása vynikla jejich.

141.

Aj ranní soumrak jak v jasný den se vyhoulil;
Takto mění zbožná náděje tvá se v skutek.

142.

Co jen síly stačí k nejvyšším táhni se cílům,
Leč když síla mizí, seč jsi radostně konej!
Tak strom v síle jaré vyvodiv ratolesti přebujné,
Za stáří aspoň předc lupení vždy rodí.

143.

Proč tvůj stín na všech cestách tebe veždy provází?
Toť bys ráz v něm své jasně bytosti viděl.

144.

Tys genius velký; nač bys zachovávati pílel
Zákony, jež stanovil pro věky všechny jazyk?
Tak pravidel se vznešenci mohou oprostiti mravných,
Neb zákon ten jest jedno pro lůzu vydán.

145.

Mláď zkvétá, zkvétá i šedé s ním pospolu stáří,
K rozkoši mláď růží, stář k rovu kvitne sněhem.

146.

Chud jest ten člověk, co heká pod péčemi schýlen,
Kdo k Bohu svou vznáší náději jest vždy bohat.

147.

Že lakomec se tento napravil,
Jest viděť, an si hrobku postavil.

148.

Mimnermus nebohý zakochal v stáří se podešlém,
Leč ta, kterou miloval smála se dívka jemu.
Ó Mimnerme milý! Zakochej radš sobě stařenku,
Byls bláznem jen sám, pak druži míti budeš.

149.

„Zlý se osud spiknul, soužiť všelikými mě strastmi,
Již již pod tíží má mysl touto klesá."
Nic toho bratře milý! Snášej, co ti čas tu přináší,
Tak nejlép unavíš v zlé zarytosti osud.

150.

Druhdy.

Všechna církev byla v kanceláři,
A byl skvostnou korunován září,
Ne kdo duši vydal za víru,
Než kdo mnoho popsal papíru.

151.

Úvaha.

Úvahu teď posudek jmenují. Tak správně; nesoudí
Nikdo na váze, jenom spis ten u váhy klade.

152.

Ve prostoru což ta prázeň?
Veliká to jestiť strázeň,
Na níž víc než světa ruch,
Postonává lidský duch.

153.

Dvé lící duše má lidská; k Bohu jedno se dívá
Ku předu, ohlídá ku světu zpět se druhé.
Již chápej pro život vděčnou z toho náuku sobě,
Jest zpátečníkem, kdož k světu pouze hledí.

154.

Již nechtějte pro Bůh! dávat nám v potravu mláto,
Nejsme holý dobytek, leč synové jsme Boží!

155.

Pokrok v jazyku.

Což se duchovně jeví, to zovou teď páni duševným,
O jen bezduchovou národu vštěpte duši!

156.

Zpátečník.

Což to činíš, ubohý? Cestou nazpátky se béřeš?
Zbloudil jsem, dávám tož se na cestu pravou.

157.

Když tě smutek jímá, kdy kalí se ti obloha mračnem
A tma čirá tíží tvého co můra ducha:
Berly tudíž se chopiv chvátej v nuzného obydlí
A štědrou láskou rány mu bídy zahoj.
Tož mhly se rozprchnou, zasvitne ti záře milosti,
Tož v tvém přesladký ráj se ti ňádru zbudí.

158.

Přemnoho jesti metel, skrz něž Bůh národy kárá,
Válka, nemoc, hlad, smad, mokro, nerodba, sucho.
Však z trestů těch největší duch jesti mohutný,
Jenž v národ v sladkém otravu proudu leje.

159.

Proč zrak náš spanilá tak rád zří kvítka? Nevábí
 Sladce jenom jediná útrobu krása jejich,
Více to jest duchový poklad, jejž příroda mátě,
 V každé z nich v sladkém úsměvu mílo vděla,
Neb v duhových barvách city své ona sličně pronáší,
 A v každé lze její patřiti lásky tepot.

160.

Viz ta kuřátka milá, jež tam na blankytu svítí,
 Jak s útlou láskou k země vinou se nivám.
V nich řeč Páně vidíš: Hodlám vás všechny shromážditi.
 Jak ptice, když pod svá křídla mlaďátka volá.

161.

Tak žíti hleď, by po tobě
 Vždy paměť dobrá ostala,
A popelům tvým ve hrobě
 Hruď každá v slasti žehnala.

Tak lyra sladce dohudá,
 Ač puklo její snovadlo,
A záře sličně dorudá,
 Ač slunko večer zapadlo.

162.

Pouhý rythmus není báseň,
 Nezříť v chůzi duše byt;

Kouzelná všech zpěvů páseň,
  Myšlénka jest, cit a vzchyt.

Netřímá se slavík přísně,
  Stanovného rozměru,
Předc jsou sladší jeho písně,
  Nad zezulku veškeru.

163.

Když Bůh tvoji děvu stvořil,
Podivem si, veceš, dvořil,
Že se překonal tak sám
Stvořiv nejkrašší všech dám.

A já věnce slávy sypu,
Nice dvořím hloubi vtipu,
Kterým oplynul tvůj duch,
Žes nám zjevil co jest Bůh.

164.

Cnost, co blaží každý národ, ta se zůve pobožnost,
  Ta kde trvá, modlí tamto se rádi lidé.
Již kvésť, vlasti, budeš. Žid učil zbožnosti novotné,
  Z tad modlitby koná k svým Mladočesko děvám.

165.

Tam plaje záře nebeská,
Hle jak jí hora poleská,

Zde v úvale jen mhly se strou,
A vůkol kryjí půdu tmou.
Ta pak jest zloba osudu,
Že zář má za klam přeludu
Kdo za života trvale
Jen v temném bývá úvale.

166.

Poslední mše Beethovenova

Velkolepý výtvor! Škoda jen, modlitby pokorné
Málo slyšeť! Títan jen nebe táhne dobyt.

167.

Mše Cherubiniho.

Sličně se ten modlí, jak když na divadle herečka
Jsouc králkou v prosbách sobě velebně vede.

168.

Spí v tom hrobě hudec, v čistém duši tónu vypustil,
Líp těch stín sladký odpočinek mu stele.
Útrobu měl zbožnou, vždy po ní se lahodně nebeský
Rozplýval souzvuk rozhlasy všechny ladě.
Říš tónův domovem, byly housle celým mu majetkem,
Za svou choť jedinou uměnu vroucně kochal.
Což cítil, co tušil, své náděje, žadby a tužby
Všechno to nám v proudech souzvuku jasně jevil.
Do věčné teď vzat jeho duch harmónie vlasti,

Kdež blažené v slastech s anjely hymny hudá.
Housle ty v rov, hrobníku, mu dej! Z nich růže tajemná
Povstane, jenž sladké susliti písně bude.

169.

Slunka obor nám tmí a chabé k zemi stíny se níží,
Když mezi slunko a zem vstoupne za vetcha měsíc.
Tak pouhá člověčtvu nemůž tuto svítiti pravda,
An mezi pravdu a zrak plet svoje stíny vrhá.

170.

Vírou prý obzor lidské se zatemňuje mysli,
Víra lidem brání poznati pravdu čirou.
Ovšem! Takto vadí bystrý hvězdáři teleskop
By v dalné hlídat prostory čistě nemoh.

171.

Svět v noci chrám, nebe jest oltář, jsou hvězdy ty svíce,
Lampa měsíc; tys pak, člověče, chrámu knězem.

172.

Čím starší jest dub, koření tím hlouběji pouští,
Čím starší člověk, hlouběji stav se v Bohu.

173.

Čím jest toucha, pravíš? Jestiť jitřenka to pravdy!
Již jitřenka mizí, když samo slunko hřeje.

174.

Pouť k smrti jest stezník pustými vrcholky vedoucí,
Čím vrchu blíž, tím víc tam světa ráje mizí.
Leč v samotách teskných promihá svit slunka nového,
A kroky mdlé rájský zbystřuje s hůry vanot.

175.

Láska jenom je život. Kdož nikdy lásky nepoznal,
Ten, by roků stáří měl na tisíce, nežil.
Avšak z lásky pravé se život jen může řinouti,
Tož jediný nelichý jest k Bohu láska život.

176.

Proč pěje písně slavík, rosa když tetelí se na růži,
A svůj hned stoulí, když ta osechne, klokot?
V krůpěji on rosné, slunkem když došla brunátu,
Nesmrtný pravzor své podobizny vidí.

177.

Lodce život lidský, nurtám jsou vášně podobny,
Když valové vniknou v loď tu, tudíž se topí.

178.

Kdo čteš písma svatá, láskou ku pravdě se ozdob,
Sic ti budou jak Pán druhdy Pilátu němá.

179.

Rozdíl.

Když máť dítě rodí, v těžkých svíjí se bolestech,
Leč ta bolest krátká jí na radost se mění.
Když zlá počne pochoť, tedy hřích rozkošně rodí se,
Leč napotom věčné nastane srdci hoře.

180.

Což jest slast zemská? Na horoucím krůpěje stříbru;
Sotva leješ ji, tudíž do vzduchu marně prchá.

181.

Ukládá horkem letním tuto prach se na růži,
Odmývá však zas v dešti se prášek onen.
Tak k přísnosti sahá Pán Bůh, ač láska je pouhá,
Leč kajilosti slzou přísnota měkne Boží.

182.

Viz krásnou krůpěj, jak skví se čarovně na růži,
Úsměvem aj shlíží v něm spanilým se nebe.
Slunko ji teď polyká, pro její jsouc vábeno krásu,
By zbřidlé v oběť marně nepadla zemi.
Takto, milý, vzat byl syn tvůj z toho ze světa Pánem.
Než jeho moh zlý svět v zkázu přivésti duši.

183.

Kdož člověk rázný? Jedině tak zváti se může
Ten, kdož ráz stálý sobě do vůle vtlačil.

184.

Na straně písma se skví obraz Boha jasně na každé;
  Tak v každé rosné krápi se slunko vidí.

185.

Nechtěj nikdy stromům obstárlým, starče, se rovnat,
  Jenž mlázím aby kvésť sličně nemohla vadí.

186.

Což skupená zevšad prospívá osvěta mysli,
  Jestli se jí člověk jen Boha více cizí?
Dva kruhy má Hladolet, k nim má sedm ještě trabantů,
  Však jen mdlým jsa podál slunka se leskne svitem.

187.

Tať, jenž překrásným plamenem tuto leskne se svíce,
  V jednom světle trojí náuku tobě skytá.
Záře ti víru jeví, horkem se vyjadřuje láska
  Světla směr obvýšný náději tobě značí.

188.

Kdož sklem zápalným tělo své zahřívati hodlá,
  Jenž spáliť mu oděv však tělo hřáti nemůž?
Tak jen bloud vášeň v základ blaženosti si béře,
  V mále — a vášně oheň zžíře mu bláhy palác.

189.

Viz tyto růže milé, jakové z nich plápoly dýší,
  V závist krása jejich může přivésti zoři,

Jich květu čas sličný udělen, rosa s výše nebeské
Jim sladkou mannou v ostrabu vhodně padá.
Touto měrou věčná zvolenou duši v úsměvu líbém
K nesvadlé v nebesích pěstuje kráse Milost.

190.

Což to Slovan? Křesťan, neb má své od Slova jméno
A Christus Slovo jest, jenž na počátku bylo.
Již tedy bezvěrní od nás vrazi Christa se kliďte,
Christovi jsouc vrahové, vyť vrahové jste Slovan.

191.

Všickni slaví svou vlast, proč tvá ji neozněla píseň?
Mé též, jen vnímej, otčinu písně hudou.
Jestiť vlast zemská odleskem vlasti nebeské,
Zdaž ten o záři mlčí, slunci kdo chválu pěje?

192.

Což Čech v srdci chová jedinou jen lásku tělesnou,
Tvé že jen o kráskách písně pořádě hudou?
Preč s varytem! Zazvuč jednou i Davídova harfa,
Ať věčná v kalužích neztone bídně duše.

193.

Proč, jitřenko milá, každým rdíš krásně se jitrem,
An zblednouť v krátké době ti káže osud?

Svět já ráda zdobím; s večerem se mi k odplatě dává
  Na skvoucím v krašší záři vzejíti nebi".
Tak mládenče se snaž sloužiť své vlasti za jitra,
  Bys na večer světlem zářiti moh' se novým.

194.

Což to mudrctví jest? Ducha jest myslného to hudba,
  Leč moudrost sama jen k ní struny může zladiť.
Kdos mudřec, duši laď k moudrosti nebeské,
  Pak z úst tvých moudrosť jak řeka téci bude.

195.

Kázně svaté proutek moudrosť pacholíkovi dává,
  Záhy tudyž mládec prut v ruce lásky celuj.
Leč prut kázně tytýž zaměň v ratolístku se chvály,
  Chvála peruť dává, an hana křídla trhá.
Tak velbloud břemenem těžším nad sílu jsa stížen
  Poslouchá sladkých jen milo fletny zvuků.

196.

Blud jest mhlou, jakováž zle na lidské mysli usedla,
  V mále — a z ní se stanou náruživosti tuče.

197.

V zlých taky snaž spolcích zachovávati čistotu mysli,
  Tak v blátech si chová ustřice čistu vodu.

198.

Pochlebcův neslyš! tiť jen své pochvaly řečmi
Tvých hříchů těžké neblaze břímě množí.

199.

Umřela panna milá! Již pak pro kolébku nasypte
Na hrob jí kvítí; hrob je kolébka nebes.

200.

Zápal a chuť solnou morská voda vezdy chová si
Nesladnouc, leč když vznesla se k výši nebes.
Tak lidský živobyt sprostiť tu nemůže se útrap,
Až když zvedne k polím blankytu sobě koráb.

201.

Aj jak lípa lepá vtíná v hloub země kořání,
Anto se jetve její na strany všechny kloní!
Tak hle to tvá ve hloubi vkořeň nezvratně se vůle,
Leč věda tvá zevšad k světlu rozestři peruť.

202.

Kdož ten, jenžto v trní, pominuv skvost růže, kochá se?
Člověk, jenž šetří jen vady vezdy druhů.

203.

Proč je zlatým pásem moudrá vždy Minerva odína?
Toť že ceniť moudrost svět beze šperku neví.

Proč kryje štít a kopí moudrou tu bohovkyni? Moudrost
Nepřátel bohužel po světě dosti chová.

203.

Nathan Lessingův v překladu.

Aj tu Němec vtipný nám česneky nad žito chválí,
Jez Čechu! toť již tvá krmě budoucně bude.

205.

Hudba budoucenská.

U spanilých byla hudba Řekův mláďátku podobna,
Jenž před svou v ladné usnulo písni dobou.
Teď z něho vstal mládec ztřeštěc jak druhdy Faéton,
Rač v ruku již v silnou Fébe, ujíti otěž!

206

Přešla ta bouře divá, okřálo tu veškero tvorstvo,
Aj jak všechno zvedá k blankytu výše hlavu!
Tak lidským životům poskýtá bouře Všemoudrý,
By vzplanulá věčná hárala výše milost.

207.

Hle ten kritik, jaký jest to lev,
Kosti knize zlámal, vypil krev,
Ostala jen komolá
Ze života mrtvola.
A teď volá: Celý obsah spisu
Zahrnut jest v těchto zlomcích hnisu.

208.

Křímka (Rhododendron.)

Jak kvést alpko milá můžeš na ledovce na ňádrech,
An zevšad smrtné výzevy k tobě vanou?
Já v noci, ve dne hledím k živému na obloze slunci,
Z tad čerpám v mrázech teplotu, krásu, život.

209.

Více ti prospívá, by co žebrák žil jsi neuznán,
Než vládnouť berlou, jíž ti nedáno Bohem.

210.

Básnictví řecké vtělená jest ve slova řezba,
V hebrejském vešlá ve slova hudba hude.

211.

Bůh věčnou literou napsal v hruď člověka zákon,
Světlo, co čísť je učí dobře, Boží je milost.

212.

Snad-li ti prospívá království míti na mapě?
Tak v úmyslu jenom cnost bez užitku chováš.

213.

Rozsévač, když síť hodlá z jara símě do země,
Dříve i záz vhodné vláhy na líchu čeká.
Když tedy rozsíváš posvátné símě do srdce,
Dříve i záz o milou k Pánu se modli milost.

Modlitbou první se strojí blaze útroby půda,
  Prosba druhá dává vzrůst zasetému žitu!

214.

Sníh zemi okrývá, uprchá v hruď síla životná;
  Leč v mrazném jaková zmohla se kvítka sadě?
Růže to jsou zimné, pozdníčata léta milostná,
  Země vyvedla je sníc o vzduchu vesny libém.
Vrátka jejich postať; tak jsou útlounky, že spíše
  Jen dávného zdají býť se zpomínky bytí.
Krátek jich je život, zdráhá jich slunko se uznať,
  Náhle tudyž jak tam jednodenička hynou.
Jednak předc dýchá v nich věst jako vůně duchovní,
  Že v smrti též živná ještě se síla tají.

215.

Tamtoť lípa lepá vonné porozestřela větve,
  Posvátné bleská v chládku se kříže dřevo.
Pod ním panna klečí, modlí se ku Pánu pobožně;
  Vládce, k němuž se nesou, jen vzdechy tyhle slyší.
Jemný líbě slavík nad ní na větvi usednul,
  V sladkém rozléhá proudu se pěvce klokot.
Zdaž ptáček přiletěv zahudá proto takto milostně,
  Že z děviných se retů zdá jemu hudba plynouť?
V dáli potok šplouná a hovor jeho vnímati mílo,
  Panně hravý líbá prosby od usta zefyr.
Jak se to krásně hodí, souhlas jakový se tu drouží?
  Vsaď jen růže a hned ráj se ti zdáti bude.

216.

Kam zvuk ten jde vzduchem? Kam krápěj tahle jde proudem?
Kam stromu list se zavál? Kam se ty nesly mraky?
Kam minulý den ušel? v skvoucím kdež lesku doháral?
Kam strast tvá, kam kdys tvůj se ubéře život?
Převšady nestálost své prostřela žezlo přemocné,
Kam to zasáhne tudíž proměna vládu vede.
Ó blaze bezměnném kdož hruď v Bohu pevně zakotví,
Poslouží mu v koráb k přístavu všechna změna!

217.

Tam žnou ženci jaří, srpové jim v hrsti se hemží,
Za stéblem v ryčném chřestotě stéblo padá.
Slyš jich zpěv slavný! Prýští jim z hloubi se ňáder;
Jak po horách a dolích ozvěna slasti budí!
Nás ždá žeň jinaká, se srpem když přistane anjel,
Jenžto život lidský sežne co stébla zralá.
Ó blaze, kdož dozrál, kdy musí se požínati dávat!
Zavzní v posledních s hůry mu hudba stonech.

218.

Ptej se fialky tiché, proč teď rozkvetla na vesnu,
Ptej se skřivánka, s jarem proč svoje žalmy počal?
Proč ten rdí se pupen, proč rozvilo tamto se stéblo?
Kdož jim dí, že nyní vztýčila vesna prapor?
Hlas, jenž jim to praví, božštěj v hrudi tvé se ozývá;
Nevnímáš-li, vinou tobě zalehlo ucho.

219.

Vesnice, jenžto nemá v svém prostředu chrámu, je rovna
Člověku, jenž ve své hlavě zbaven je očí.
Avšak chrám, kde chybí oltář, útrobě se rovná,
Jíž z prostředku živé odňato srdce bylo.

220.

Ach ten nový vojvoda
Všechno šmachem probodá!
Vražedná jest jeho zbraň,
Hubí všecko jak zlá saň.
Dobře že šíp jeho luku
Prostřílí mu vlastní ruku.

221.

Jest ten hoch předc duše statná
Jako skála nepodvratná!
Ve školách let šest se učil,
Učitele na krev mučil,
Leč on na vzdor vůdcův klopotu,
Zachoval svou vlastní hlupotu.

222.

Což chceš svět ten hříšný spasiť
A sám hodláš s ním jen kvasiť?
Já se hlásím ke škole,

Jenž tak učí v řehole:
Rovni nejlép u rovně zas svědčí,
Stejným lékem stejný bol se léčí.

223.

Orfea kdys ve svém vzteku jsou roztrhly bachantky,
Teď nám zloch horší pravdu chce v díly trolit.
Však zdaru zlost ta nemá. Meč, sotva se títi podejme
Již hlas s hůry volá: Vtáhni do pochvy oruž.

224.

Nerovnost.

Svůj kdo tupí národ, zrádcem jej vlasti nazýváš,
Proč kdo tupí církev svou, sluje tobě rekem?

225.

Mayerbeerova skladba.

To podivný jest kus!
Čert s peklem jede v klus!
Hru provozuje hebkou
Zlých duchů s mrtvou lebkou.
Svou stravu ustům koření,
Až srdce nad tím kamení,
A s láskou tak se líbá
Že ďás se k tomu šklíbá.

226.

Což to radost? krásná jestiť to tanečnice růžná,
  Jenžto kolem s hudbou, s věnci, s pochodmi chodí.
Coź to smutek? Ten jest nevlídný hlásce posupný,
  Jenž střeže dům a jaký čas v noci jesti volá.

227.

Ve vědě býť lehkým nechtívej nikdy motýlem,
  Jenžto kochá krásnou růži povrchně jenom.
Zrak pouštěj vždy na výš, dél, hloub a na šíři matorně
  Orlem buď tu a pij všechněmi světlo zraky.

228.

S Kosčiuškem se sešed ve své zemi druhdy Washington,
Hned v náruč jej jak přítele svého vinul.
Stejný byl jich duch, však osud jich právě opáčný,
Ze vzkřesu ten se těšil, ten smrti vlasti želel.

229.

Všickni co muž spolu štůjme jeden, v svornosti a lásce
  Takto jenom zepřem šťastně se zlému vrahu.
Jak to činiť? Každý v posvátné víře se utvrď,
  Víra pojí, různí nevěra srdce lidí.

230.

Dvůj plamen v srdcí dvou se pojí lásce,
I nes jej každé srdce po své částce!

Kde obojí se část v hruď jednu stáhne,
Tam plápol pekla jedno srdce smáhne.
Bůh tvojí lásce propůjčuje sebe,
Kdo Boha kochá, nosí v sobě nebe,
Kdo nekochá ho, schne mu rajský pramen,
A v duši vznímá se mu pekla plamen.

231.

Jak tu letí na čilém koni svém jako oblaka jezdec,
Tknou v běhu rychlotokém sotva se půdy nohy.
Jest jako roztopená by ocel koni proudila v žílách,
A v kopytách démant mocně tvrdý mu tuhl.
Hedbávné mile plápolají po hlavě mu hřívy,
Ohně z očí, z nozder, z noh jemu ohně srší.
Stříberným leskem se ohon do větru ponáší,
Jízda není to, to let ve vzduchu jesti ptačí.

232.

Kdož jesti temnomil?
Kdo vede na omyl,
Kdo s pravdou provozuje hru,
Lež pravdou, světlem zove tmu.

233.

Dcera s otcem v Pánu spolu
Spočinnli v tomto hrobě,
Až pak matku v tuhém bolu
Povolala dcera k sobě.

Čekajíce Boží trouby
Tuto leží oblíž sebe,
Prosmež za ně z celé hloubi,
By jim Bůh dal svoje nebe.

234.

Když hoře nastává, ve hloub jeho srdce netápěj,
Leč jak loď na vlnách nes hladinou se jeho,
Tehdy žalost vzniklá z tvé útroby záhy vymizne,
Tak moře odmývá čerchy na písku břehu.

235.

V slámě oheň hned se zmáhá,
V zemském uhlí vzplanouť váhá:
Za to tichá jeho žára
S neustálou mocí hárá.
To buď tobě v stálou potěchu,
Když vlast tvoje váhá v prospěchu.

236.

Příroda ti v hloub tam zříti dává
Pomoci kdež tvojí očekává;
Sic se tebe mocně straní,
Nechce služkou než býť paní.

237.

Stud duše jesti květem; tudy když stud v mysli počíná,
Ruměncem barví hnedle se líce čilým.

238.

Všady hoří světla,
Všady kvítka zkvetka;
Tmav a prázen ten jest hrob,
Tam spěš a jej sličně zdob.

239.

V knize co jsem otevřel
  Vítr listy obrací.
Na knihu-li zanevřel
  Či si tropí regraci?

Regraci si netropí
  Ale vede na ni trest,
Přišel knize na stopy
  Že v ní čírá hloupost jest.

240.

Kam tekou řeky? V pokoře
Se ubírají do moře.
Kam větry dmou? Ty v odtuchu
Se probíhají po vzduchu.
Kam ptáci letí? Los jich jest
Se podjímati předalekých cest.
A srdce mé, ty v rozcitu
Se vznášej zbožně k blankytu.

241.

Aj druh nový divotvorných popů,
Lidi tvořiť chtějí z čirých opů.
Ač jich všechna sběř se na to spikla,
Lidská tvářnost z opa nepovznikla.
To však daří snahám se těch reků,
Šťastně opy činí ze člověků.

242.

Mé srdce — velké jezero,
Jenž zbouřeno jest veškero
A všechny půtky podniká,
Jež v sobě moře zamyká.
Kde největší jest hlubina,
Tam na dně vzrostá květina;
Když ta se libě zachvěje,
Hned v ňádru mír se rozleje.

243.

Pravidla recensentů.

Recensente dobře věz,
Že hlup jestiť každý kněz.
Jak se církvi spronevěří,
Hned mu v hlavě, v mysli šeří,
A má do se všechnu cnosť,
Na tom buď ti vezdy dosť.
Aniž pak se čtením lomoz,

Lehčeji si v soudu pomoz;
Knihu každou haň a tup,
Křič jen, aj jak kněz jest hlupí!

244.

V kastalských kdo žídlách žízeň háší,
Koho krása ku blankytu vznáší,
U koho dlí síla s lahodou,
S umou vtip a píle s přírodou,
Obraznosť kdež mysli kouzla tvoří,
Čí se duše vezdy pravdě koří,
Čí hruď v těle vroucně plápolá,
Ten jest pravým synem Apolla.

245.

Nedávej se svému věku
V nevolného otroka,
Jinak k leku v jeho vzteku
Nalezneš jen žraloka.
Protiv se radš jeho kvasu,
Rozprostranuj říši cnot,
Ten jen slouží správně času,
Jenž ho sprostí vad a škod.

D. Překlady.

1.

Bezklidné bývá napořád v těle srdce pozemské,
Až když Bůh v středu svém dá spočinouti jemu.
S. Aug.

2.

Z Ovéna.

Ten jenž tobě velí, v potu bys chleba sobě dobýval,
Hostinu nadzemskou bez potu jistě nedá.

3.

Anchises Kypridě.
Z Agaethia.

Anchises tvůj muž, pro něhož jsi, Kyprido, často
K idejským za oněch pouštěla dob se břehům,
Sotva nyní vlásek na spánku nacházeje černý,
Jej co zbytek mladších let nesu tobě věnem.
Leč ty — neboť můžeš — buď učiň mládcem mne, bohosko,
Neb za mládecký vlas tuto přijmy šedý.

4.

Nápis bojovníkův u Cheroney.

Kdož tu leží, za vlast oruží podnášeli k bitvě,
Od ní odvrátiti příkory chtíce vrahů.
Se statnou boj vedše duší ostříci nemohli
Předc životův; Hádes soud smrti vyřkl na ně.
Hellénům byl k spáse to boj, by na šíji s parobství
Jarmem přehroznou tíži nenesli pychu.

Mrtvoly strádalců střeže v lůně půda otecká,
Ješto smrtelníkům od Jova dán ten osud.
Bůh jediný mýliť se nemůž vše prováděje zdárně,
Na světě svých osudů nikdo nemůže ujíť.

5.

Pokuta.

Národní píseň slovinská.

Měla matka syny dva,
Byli mladi oba dva.
Uzřela se svítati,
Počala jich volati.
Vstaňte vzhůru z postele,
Přišla svatá neděle.
Neděle jest Boží den,
V něm má býti Pán Bůh ctěn.
K řeči této reptali,
Obá ležeť zůstali.
Tož jich volá znova zas:
Vstaňte vzhůru, již jest čas.
Mše již bude v kostele,
Vstaňte, vstaňte z postele.
Neděle jest svatý den,
Ten má býti od vás ctěn.
Ještě více reptali
A jen ležeť zůstali.
Tedy počne po třetí
Matka na ně křičeti:

Svatý den jest neděle,
Vstaňte vzhůru z postele,
Máte již býť v kostele.
Mnohem více reptali
A jen ležeť zůstali.
Matka pro ty spůsoby
Na oba se rozlobí,
A svůj přenáramný hněv
Hroznou kletbou dává v jev:
Tedy na svém zůstaňte,
Ve vzdoru se zhavraňte!
Sotva slova vyřekla,
Sama se hned ulekla.
Z bezbožných těch pohanů
Stalo dvé se havranů.
Vyletěli oknem ven,
Polétali celý den.
A když byla večeře,
Přišli na plot mateře,
A tam smutně krákali,
Jakby matku volali.
Ulítněte havrani,
Ať vás někdo nezraní.
A my nejsme havrani,
A nás nikdo nezraní,
Jsme my vaši syni dva,
Dotkla se nás Boží msta.

Patříte-li k dětem mým,
Večeři vám ustrojím.
A my u své mateře
Nežádáme večeře.
Najíme se kdekoli
Za ploty a na poli.
I ten písek podlé cest
Za milou nám stravu jest.
Žádáme my jinou věc,
Tu nám, máti, dejte přec.
Pro vzdor náš ta překrutá
Zastihla nás pokuta.
Odstraňte tu nehodu,
Zjednejte nám svobodu.
Chci ten život nastaviť,
Mohu-li to napraviť.
Může se to snadno stáť
Netřeba vám život dáť.
Máte mladou dcerušku,
Sestru naši Lidušku.
Až se ona druhdy vdá,
Synáčka jí Pán Bůh dá.
A ten kněžství dostihne,
A s nás kletbu vyzdvihne.
První mši on odpěje
Ta nás zcela odkleje.*)

*) Poněkud podobna jest moravská píseň národní v naší zbirce v Brně 1860 str. 787 č. 5. pod titulem: Duše v očistci.

6.

Pouť panny Marie.

Národní píseň slovinská.

Slunko hotoví se k svítání
Na svaté se hoře sezvání.
Konají tam lidé svatou pouť,
By se Bůh dal k jejich prosbám hnout.
Maria se také pozdvíhá,
Na tu svatou horu postíhá,
Se synem jde na tu svatou výš,
Neskonalou ale čije tíž,
Jakby nesla nebe se zemí
A svět celý s tvory se všemi.
To se vůkol sebe ohlídá,
A dceř starostovu uvídá.
I dí hned jí v libém hovoru:
Nechceš nésť mi syna na horu?
Dcera starostova odvětí:
Jak ho na horu mám vnášeti?
Jestli vám to k vůli učiním,
Rukávce si svoje pošpiním.
Počne na mne matka hubovať,
Musela je draho kupovať.
Tož Máť sama nese Syna výš,
Překonává ji však znova tíž,
Jakby nesla nebe se zemí,
A svět celý s tvory se všemi.

Tu se opět vůkol rozvídá,
Dceru žebrákovu uhlídá.
I jí ptá se v libém hovoru:
Poneseš mně Syna nahoru?
Dcera žebrákova odvětí:
Smímliž na horu ho vznášeti?
Nesla bych jej ráda velice,
Ale jsem já velká hříšnice.
Sotva zjevila tu pokoru,
Již i nesla syna na horu.
Po těžkém pak octla úkolu
Na samém se hory vrcholu.
Tu se ptá Máť na tom temenu:
Jakou dáš jim Pane odměnu?
Starostovně málo dětí dám,
Leč jí hojně statku požehnám;
Na onom však světě v odplatu
Bude míti věčnou zátratu,
Bude bloudiť v pekle neblaze
A šat v mukách chovať v ostraze.
Chudé děvě pak dám v náhradu
Mnoho dětí, málo pokladů,
Pak jí věčnou spásu udělím,
K anjelům ji v nebi přivtělím.

Dopěv.

Jděte jenom moje písně
Do našeho národu,
Ještě jednou z lásky tísně
Požehnám vám k odchodu.

Zavře-li vám zarputile
Dvéře někde nádhera,
Snad vás předce jinde mile
Přijme duše některá.

Přineste jí požehnání
S nebeského pramene,
Ať se nad ní s nebes bání
Duha bláhy rozklene.

Leč i tam, kde zavrou bránu
A vám hanu ustrojí,
Poručte je nebes Pánu,
By jim blahal v pokoji.

Obsah.

A. Lyrické a naučné.

B. Dějepravné a jinotajné.

C. Nápisy.

D. Překlady.

Opravy.

Na str.	12	ř. 12	čti nebeštan	místo	nebeštaň.
„	21	„ 15	„ A v tom světě stohlukém		
„	67	„ 1	„ Bouří	místo	Bouři
„	78	„ 7	„ se	„	so
„	86	„ 3	„ života	„	životu
„	126	„ 8	„ to	„	do
„	135	„ 1	„ zří	„	žři
„	179	ř. posl.	čti cnot	„	cnost
„	186	č. 87 ř. 4.	Hledí	„	Kledí.

Tiskem národní knihtiskárny J. Šnaidra v Brně.

